

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖ SĄJUNGA RUOŠIASI SAVO JUBILIEJINIAM SEIMUI

**PRISIMINKIME,
DALYVAUKIME,
KARTU SVARSTYKIME
IR SPREŠKIME**

Jonas Jurkūnas

Prisiminkime

1949 m. gegužės 21-22 dienomis Niujorke (New York) įvyko Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos pirmasis – steigiamasis seimas. Jo dalyviai priėmė pirmąjį seimo nutarimą:

"Mes, Amerikos lietuvių tautinės srovės dalyviai, vadovaudamiesi vieningu nusi-statymu ir pasiryžimu:

a) būti ištikimi Jungtinių Amerikos Valstybių santvarkai ir įstatymams,

b) išlaikyti, kurti bei ugdyti lietuvišką dvasią ir tautinės kultūros vertybes Amerikos lietuviuose,

c) remti visomis išgalėmis lietuvių tautos kovą už nepriklausomos valstybės atstatymą ir jos išlaikymą, –
nutarėme:

sutelkti savo jėgas vienoje organizacijoje – Amerikos Lietuvių Tautinėje sąjungoje. ("Tautinės minties keliu", 294 p.)

Praėjo beveik 50 metų, o tuomet įsteigtoji nauja tautinės minties organizacija ir šiandien yra judri, gyva ir kūrybinga. To gyvastingumo ir kūrybingumo paslaptis buvo įdiegta visiems pirmojo seimo dalyviams šiais žodžiais:

"LIETUVIŲ TAUTA, išbandyta šimtmečių kovose dėl teisės gyventi laisvai savo bočių šalyje,

vieninga valia siekia ir sieks išlaikyti savo tautinę sąmonę, savo kalbą ir kultūrą.

LIETUVIŲ TAUTA, trokšdama bendradarbiauti

visuotinėje žmonijos kūryboje ir vykdydama Praamžiaus valią be paliovos kilti žmogui į pažangos viršūnes,

reikalauja, kad jos vaikai savo darbu, turtu, mokslu ir pasiaukojimu prisidėtų prie Lietuvos ir lietuvių dvasinės ir medžiaginės gerovės pakėlimo.

LIETUVIŲ TAUTOS, gyvybei išlaikyti, Lietuvos laisvei apginti ir saugoti kiekvienas lietuvis turi prigimtą pareigą būti visur lietuviu.

Susirinkę po vienybės ženklą, mes šaukiame visus Amerikos lietuvius sutelkti savo jėgas lietuviybės platesniam atgaivinimui; šaukiame visus lietuvius į darbą, kuris paliktų būsiančioms kartoms vertingą pasididžiavimą jų tėvų bei senelių palikimais.

Pradėdami šį seimą, mes prašome Visatos Kūrėją, kad mūsų valia Lietuvių Tautos amžiniems siekimams vykdyti būtų palaiminta darbais ir aukomis." ("Dirva", 1949 m. gegužės 27 d., 21 nr.)

Šie deklaratyvūs žodžiai ir priimtas pirmasis seimo nutarimas nusakė Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos esmę ir jos darbų kryptį. Tai buvo tas tvirtasis pamatas, kuris išlaikė sąjungą gyvą, judrią ir kūrybingą visuose savo darbuose ir siekiuose per 50 metų. Tie iškilmingi žodžiai nebuvo skirti tik propagandai. Jie buvo visą laiką Sąjungoje ir jos aplinkoje įgyvendinami. Tik prisiminkime pirmąjį sąjungos pirmininką Antaną Olį, kuris pirmajame seime savo *credo* taip nusakė:

"Visi mūsų darbai turi būti skirti Lietuvos išlaisvinimui siekti. Turime neatidėliodami susirūpinti lietuviškumo išlaikymu šiame krašte. Su-

Keturi buvę ALTS pirmininkai, susitikę 21-ame seime Bostone. Iš kairės: Teodoras Blinstrubas, Povilas Švarcas, Dr. Leonas Kriaučeliūnas ir inž. Antanas Mažeika. (Nuotr. gauta iš S. Briedžio)

sipratęs lietuvis yra geresnis amerikietis, negu tas, kuris gėdijasi savo kilmės; tik lietuviškumas yra mūsų visuomeninio veikimo pagrindas." Šis pirmojo sąjungos pirmininko Antano Olio, gimusio čia – Amerikoje ir Lietuvos nemačiusio *credo* buvo visų suprastas ir kitų sąjungos pirmininkų bei jų valdybų vykdomas.

Prisiminkime ir visus kitus po Antano Olio buvusius sąjungos pirmininkus: dr. M. J. Colney-Aukštikalnį, Antaną Lapinską, dr. Steponą Biežį, Eugenijų Bartką, Vytautą Abraitį, Joną Jurkūną, Teodorą Blinstrubą, Emiliją Čekienę, Antaną Mažeiką, Vaclovą Mažeiką, dr. Leoną Kriaučeliūną, dr. Paulių Švarcą ir dabartinį pirmininką Petrą Buchą. Visų buvusių sąjungos pirmininkų ir jų valdybų darbai ir pasiekimai – ranka nenumojami, visų jų darbus mes su pagarba prisimename ir didžiai vertiname. Antanas Olis, dr. M.J.

Colney-Aukštikalnis, Antanas Lapinskas, dr. Steponas Biežis, Emilija Čekienė ir dr. Leonas Kriaučeliūnas jau iškelia iš mūsų tarpo, bet jų nepamiršamas prisiminimas ir jų darbai ilgai ilgai išliks mūsų tarpe.

Dalyvaukime

Nebūkime tik pasyvūs stebėtojai. Neužkraukime visos naštos tik pirmininkams ir jų valdyboms. Dalyvaukime visi sąjungos seime lapkričio 6-7 d.d. St. Petersburg Beach, Floridoje. Visuose sąjungos seimuose ne vien delegatų, bet ir visų dalyvių pareikštos mintys išklausomos, o konkretūs pasiūlymai – svarstomi.

Sudarykime jaukią, pilną gražių sumanymų nuotaiką, kad tautinės minties narių veikla su ne mažesne energija veržtųsi į priekį, sprendama šiandienos, o kartu ir rytdienos mums tenkančius uždavinius.

Ne vien tik Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos, "Vilties" draugijos ir Lietuvių Tautinio kultūros fondo nariai, bet ir visi tautinės minties rėmėjai gausiai dalyvaukime seime. Tik suėję dideliu būriu į seimą, pajusime visų nuotaikas ir sudarysime reikalingą klimata mūsų ateities darbams. Tai bus mūsų visų dovana Amerikos Lietuvių Tautinei sąjungai jos 50-mečio sukakties proga.

Kartu svarstykime ir spreškime

Dažnas pagalvoja, kad visi seimai ir suvažiavimai yra trafaretiniai, saistomi

įstatų ir statutų. Bet mūsų įstatai nepavirto kažkokiais supančiojančiais dėsniais. Per tą penkiasdešimtmetį jie pasidarė lyg tvarkinga, graži tradicija, kuri rutuliojasi seimuose savaime, be nereikalingų užsikirtimų.

Šių metų seime svarstomų klausimų bus daug. Juos pateiks sąjungos valdyba, bet delegatai ir svečiai papildys tų klausimų eilę. Visi jie, tiek organizaciniai, tiek taktikos, tiek finansiniai klausimai reikalauja ir kritikos, ir sutarimo. Mūsų spaudos – tiek "Dirvos" savaitraščio, tiek "Naujosios Vilties" žurnalo veiklai reikia mūsų visų aptarimo, paramos ir bendradarbiavimo.

Prieš dešimt metų gražiai pradėję savo darbą Lietuvių Tautinis Kultūros fondas, nuo pat pirmųjų dienų talkinęs įvairiomis priemonėmis ir bendradarbiavęs su Represijų Lietuvoje tyrimo centru, o šiuo metu bendradarbiaujas su Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centru prašosi mūsų visų dėmesio, talkos ir jo reikalų aptarimo. Galėčiau dar nemaža reikalų vardinti, bet jie savaime iškils seime arba bus seimo dalyvių iškelti.

Ne paskutinėje vietoje yra ir socialinis mūsų visų pabendravimas. Ruošiamas susipažinimo vakaras ir seimo banketas. Bus proga visiems pasišnekučiuoti, pabendrauti ir pasilinksinti. Atšvęskime 50 metų jubiliejų su darbinga, pakilia nuotaika. O mūsų ateities darbai – tikrai reikalingi ir čia, ir laisvoje Lietuvoje.

ALTS valdyba po pasitarimo apie 25-ojo seimo rengimą. Iš kairės: Oskaras Kremeris, Stasys Briedis, Petras Buchas ir Laima Šimulienė.

Girdėta iš Vilniaus

• **LIETUVOS PREZIDENTO KELIONĖ.** Prezidentas Valdas Adamkus spalio 14 d. vakare dešimčiai dienų išvyko iš Lietuvos. Jis lankosi Lenkijoje, Jungtinėse Amerikos Valstijose ir Vokietijoje. Darbo vizitas Čikagoje prasidės spalio 18 d., sekmadienį, o spalio 20 d. Prezidentas pervažiuos į Vašingtoną, kur vyks pagrindinė jo vizito JAV dalis. Numatomi Lietuvos vadovo susitikimai su JAV Prezidentu Bill Clinton, valstybės sekretore Madeleine Albright, gynybos sekretoriumi William Cohen.

• **POPIEŽIAUS VEIKLOS 20-metis.** Vatikane iškilmingai pažymėtas 20-ies metų jubiliejus, kai Romos katalikų bažnyčiai vadovauja iš Lenkijos kilęs popiežius Jonas Paulius II. 1978 m. popiežiumi išrinktas kardinolas Karol Wojtyła. Jonas Paulius II yra pirmasis ne italų kilmės popiežius po 456 metų pertraukos.

• **PRITARIMAS.** Lietuvos Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis labai palankiai sutiko JAV Kongreso rezoliuciją, kuria reiškiamas parama Baltijos valstybėms ir smerkiama jų okupacija. Jungtinių Valstijų Kongreso Atstovų rūmai spalio 10 d. priėmė rezoliuciją, smerkiančią SSRS ir Vokietijos 1939-ųjų metų vadinamąjį nepuolimo aktą su slaptaisiais protokolais. Rezoliucijoje taip pat raginama, kad Rusija savo ruožtu pasmerktų ir panaikintų šiuos dokumentus, lėmusius Lietuvos, Latvijos bei Estijos okupaciją 1940 metais. Seimo vadovas mano, kad šia rezoliucija "tvirtai atremiamos dabartinės Rusijos diplomatijos pastangos primesti Lietuvai, Latvijai ir Estijai kažkokį "ekssovietinį" statusą su tariamomis Rusijos teisėmis kištis į jų vidaus ir tarptautinius reikalus".

• **APDOVANOJIMAS B. NAINIUI.** Spalio 13 d. Prezidentas Valdas Adamkus įteikė buvusiam ilgamečiui Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkui, žurnalo "Pasaulio lietuvis" redaktoriui Broniui Nainiui dar Prezidento Algirdo Brazausko skirtą Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 3-ojo laipsnio ordiną.

• **METŲ ŽMOGUS.** Maloni žinia pasiekė Kauno technologijos universiteto profesorį, habilituotą daktarą Antaną Žiliuką: Amerikos biografijos institutas, domėdamasis pasaulio šalių mokslininkų veikla ir stebėdamas Lietuvos mokslo plėtotę, atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, jį išrinko Metų žmogumi. Parodytas pripažinimas priklauso mokslininkui, gerbiančiam savo profesiją ir tautą.

• **LIETUVĖ – PASAULIO ČEMPIONĖ!** Lietuvos dviratininkė Diana Žiliūtė tapo pasaulio čempione. Planetos čempionate Olandijoje Diana laimėjo aukso medalį grupinėse lenktynėse. Prezidento Valdo Adamkaus dekretu žinomos lietuvių dviratininkės, šalies olimpinės rinktinės narės Diana Žiliūtė ir Edita Pučinskaitė apdovanotos Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 3-ojo laipsnio ordinais.

• **TARŠA.** Daugiau kaip pusė Lietuvoje vartojamo geriamo vandens (58 proc.) pagal cheminę sudėtį neatitinka higienos normatyvinių reikalavimų. 8 proc. vandens higienos reikalavimų neatitinka pagal bakterinio užterštumo rodiklius. Tokius duomenis pateikia Valstybinė higienos inspekcija.

• **NUOSPRENDIS PO KETVERIŲ KALINIMO METŲ.** Kauno miesto apylinkės teismas spalio 15 d. paskelbė nuosprendį verslininkui Arvydui Stašaičiui - vienam greitai išgarsėjusiam, bet po to patyrusiam nuopolių nepriklausomos Lietuvos verslininkų. Jis nuteistas septyneriems metams nelaisvės. Verslininko veikla sukėlė sunkias pasekmes - žlugo jo vadovautas komercinis Žemės bankas, nukentėjo indėlius šiame banke turėję Lietuvos gyventojai. Buvęs Kapitalistų klubo prezidentas sulaikytas 1994 m. spalio mėnesį. Nuosprendžio A. Stašaitis laukė Vilniaus tardymo izoliatoriuje Lukiškėse.

• **KYŠIS TEISĖJAI.** Vilniaus 4-osios apylinkės teismo teisėja Eglė Milinienė įtariama paėmusi 15,5 tūkstančio JAV dolerių kyšį už galimą palankų sprendimą civilinėje byloje. Tačiau teisėjos negalėjo apklausti nei tardytojai, nei Seimo laikinoji tyrimo komisija. Ji yra ligoninėje ir, kaip teigiama, serga išsėtine skleroze. Gydytojai nustebe, jog sunkia, smegenų veiklą trikdančia liga serganti moteris ilgai dirbo teisėja. Seimas nutarė sustabdyti įtariamą teisėjos įgaliojimus.

• **NUSIKALSTAMUMAS.** Vidaus reikalų ministerijos tarnybos pranešė, kad rugsėjo mėnesį buvo didžiausias šiemet nusikalstamumo augimas Lietuvoje. Nusikaltimų skaičius, lyginant su praėjusių metų rugsėju, buvo net 17,6 procento didesnis. Didžiausią atgarsį visuomenėje sukėlė žmonių grobėjų ir žudikų gaujos demaskavimas. Gaujai priskiriamos žmogžudystės, pasikėsinimai nužudyti, turto prievartavimo atvejai, ginkluoti plėšimai. Susitikime su Vilniaus apygardos prokuratūros ir Organizuoto nusikalstamumo tarnybos darbuotojais Prezidentas Valdas Adamkus padėkojo už išaiškinimą profesionalių žudikų gaują. (Pagal Eltos pranešimus)

Iš visur – apie viską

Algirdas Pužauskas

JAV diplomatinis spaudimas Serbijos prezidentui Slobodanui Miloševićui baigėsi labai rimtu išspėjimu pasiūsti į baudžiamąjį žygį NATO karinę aviaciją. Specialusis JAV pasiuntinys Richard Holbrooke aplankė Serbijos vadovą ir bandė įtikinti jį, kad Kosovo provincijos albanai ir Jugoslavijos valdžia turi ne tik užbaigti karo veiksmus Kosove, bet ir sudaryti sąlygas grįžti iš miškų ir kalnų juose besislapstantiems albanų pabėgėliams. JAV prezidentas Bill Clinton pasaulio finansininkams pabrėžė, kad atėjo laikas nutraukti smurtą Kosove. "Tas laikas yra dabar, nes artėjanti žiema apsunkins pabėgėlių iš Serbijos šelpimą. Tik aprūpinus šimtus tūkstančių pabėgėlių maistu ir pastoge, bus galima ieškoti, kaip išspręsti Kosovo provincijos ateities klausimus, – sakė prezidentas.

Jungtinėse Tautose susirinkę pasaulio valstybių dip-

KOSOVO KRIZĖ

lomatai pripažįsta, kad Vakarų valstybės turėtų nedelsiant sustabdyti smurtą bei žudynes Kosove. Jeigu smurto veiksmai Bosnijoje būtų buvę sustabdyti 1992 metais, kol jie dar nebuvo taip išsiplėtę, nebūtų įvykę žudynių Srebrenicoje ar Sarajeve, nebūtų likę tiek griuvėsių, nes jų didžioji dalis atsirado 1992 – 1995 metais. Vakarų Europos spaudoje rašoma, kad serbų pažadai nebedeginti albanų kaimų turi būti tuoj pat įvykdyti, kol tas "etninis valymas" neišsiplėtė.

NATO išspėja Serbiją, kad nenutraukus civilių gyventojų žudynių, bus smogta karo lėktuvais. Serbijos spaudoje skaitytojams pranešama, kaip rasti saugias požemines slėptuves, kurios apsaugotų žmones nuo sprogstančių bombų. Vien Belgrade yra 46 slėptuvės. Serbijos vidaus reikalų ministerijos kariuomenės vadas Zeljko Raznatov užsienio korespondentams pasakė, kad serbai nesiaklaups prieš NATO raketas ir netaps NATO šalių vergais, bet "kovos už savo teises".

Belgrade lankėsi Rusijos Užsienio reikalų ir Gynybos ministrai. Rusija kelis sykius pagrasino vetuoti Jungtinių

Tautų planuojamą Serbijos baudimą. Buvęs ilgametis Rusijos diplomatas Georgij Arbatov pareiškė apgailestavimą, kad Rusijai kaip tik šiuo momentu tenka prašyti ekonominės Vakarų pagalbos ir kartu priešintis Vakarų planams dėl buvusios Jugoslavijos. Jugoslavijos (kartu ir Serbijos) prezidentas S. Milošević, kalbėdamasis su R. Holbrooke, bandė įrodinėti, kad jo reikalavimai ir grasinimai remiasi "kriminaliniu šlamštu, kuriame svarbiausią vaidmenį atlieka Kosovo albanai separatistai", siekiantys išardyti per šimtmečius išbandytą tautų brolybę, serbų ir albanų taikų sugyvenimą.

Prieš prasidedant Kosovo krizei, netoliše, Kroatijoje lankėsi popiežius Jonas Paulius II. Spalio 4 d. jis savo pamoksle Split mieste kreipėsi į pasaulį, prašydamas taikiai išspręsti Kosovo regiono tragediją. Ją nutraukti gali tik suderintomis pastangomis veikianti tarptautinė bendruomenė. Prieš karo jėgos panaudojimą pasisakė kelios NATO šalys: Danija, Italija ir Vokietija. Kai kurių JT narių nuomone, imtis karo veiksmų būtų galima, tik JT Saugumo Tarybai nutarus.

Keliais sakiniiais

• Jungtinių Tautų Saugumo Tarybą sudaro penkios pastovios narės: Amerika, Rusija, Britanija, Kinija ir Prancūzija. Šalia jų į tarybą kasmet slaptu balsavimu renkama 10 laikinųjų narių, kurių įgaliojimai trunka dvejus metus. Šiemet 185 narius turinti Generalinė Asamblėja išrinko į Saugumo Tarybą Kanadą, Olandiją, Malaiziją, Argentina ir Namibiją.

• Naujoji Vokietijos vyriausybė jau susitarė sumažinti piliečių uždarbio mokesčius. Tokį sumažinimą buvo pažadėjusi socialdemokratų partija. Jos koalicijos partneriai "žalieji" reikalauja pakelti benzino ir kito skysto kuro kainas, tačiau tai kritikuoja pramonės vadovai.

• Spalio 8 d. JAV Atstovų rūmai 258-176 balsais nutarė tyrinėti, ar nereikėtų pašalinti prezidentą B. Clinton iš pareigų. Visi respublikonų partijos atstovai balsavo už šį pasiūlymą. Jį parėmė ir 31 demokratas.

• Spalio 9 d. Italijos vyriausybė buvo priversta pasitraukti, nes jai vieno balso persvara buvo pareikštas ne-

pasitikėjimas. Prezidentas Oscar Scalfaro paprašė premjerą Romano Prodi eiti pareigas, kol bus suformuota nauja vyriausybė.

• Pakistano parlamentas 151-16 balsais suteikė vyriausybei teisę papildyti valstybės konstituciją ir suteikti nepaprastą galią religiniams fundamentalistams – musulmonų lygai. Pakistano moterys ir žmogaus teisių grupės dar tikisi, kad tokį žemųjų rūmų sprendimą atmes valstybės senatas.

• Spalio 8 d. Japonijos premjeras Keizo Obuchi, pasirašydamas naują bendradarbiavimo su Pietų Korėja sutartį, raštu apgailestavo dėl karo metu įvykdytos šios šalies okupacijos ir nuoširdžiai atsiprašė už Japonijos padarytas skriaudas korėjiečiams.

• Nobelio literatūros premija skirta 75 metų Jose Saramago. Tai pirmasis rašytojas, pelnęs tokį įvertinimą, rašantis portugališkai. Vatikano laikraštis apgailestavo dėl tokio sprendimo, nes šis autorius yra senas bedievis, ilgametis komunistų partijos narys, pabėgęs iš Portugali-

jos, kurios visuomenė jo nemėgo už kai kuriuos antireliginius raštus.

• Kai kurios žydų organizacijos pasipiktino popiežiaus Jono Pauliaus II nutarimu paskelbti karmelitę vienuolę Edith Štein katalikų Bažnyčios šventąja. Ji gimė žydų šeimoje, tačiau tapo katalike ir įtikino savo seserį Rozą priimti katalikybę. Jos žuvo Auschwitz nacių stovykloje. "Vienuolyne gautas vardas Teresa visada bus jungiamas su pagarba holokauste žuvusiems žydams", – pareiškė Vatikano komisijos santykiams su žydais vadovas, prelatas Bemis Hoeckman. Sesuo Teresa kalbėdavo, kad jos mirtis yra aukojama už netikinčiųjų nuodėmes, nors kai kurie aiškina, kad ji mirė už žydų nuodėmes.

• Naujuoju Izraelio užsienio reikalų ministru paskirtas Ariel Sharon. Jam teks dalyvauti derybose su JAV prezidentu B. Clinton. Ministras A. Sharon visą gyvenimą (jis ir gimė Palestinos žemėje

(Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. 216 531-8428

e-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA

19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams - \$35.00, pusei metų - \$20.00, pima klase - \$58• Oro paštu į užsienį metams - \$110.00. • Atskiro numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant - Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redaktoriaus skiltis

AR BŪSIME XXI AMŽIUJE?

Jei užsukite į Klyvlen-de veikiančias vakarines anglų kalbos mokyklas, kurias lanko neseniai atvykusieji, įsitikinsite, kad tris ketvirtadalius, o kartais ir dar didesnę dalį šių kursų klausytojų sudaro rusakalbiai. Tiesa, jie čia laikomi vienos - žydų tautos atstovais, nors ar taip yra iš tikrųjų, verta labai rimtai suabejoti. Visai nenustebtume, jei netrukus Rusijos Dūma imtų jais labai "rūpintis"! Gal net pareikalautų, kad būtų įsteigtos valstybinės, t.y. iš JAV biudžeto išlaikomos specialios mokyklos, kad be jokių suvaržymų jiems būtų teikiama pilietybė, kad būtų įteisintas rusų kalbos vartojimas įstaigose ir t.t.

Sakote, kad to negali būti. O kodėl gi ne? Juk kai atvykėliai pagyvens keletą mėnesių, jie save jau vadins "miestyje" (vietiniais)! Taip, kaip tai buvo ir tebėra dabar Baltijos valstybėse. Idomu, kaip tada elgsis kongresmenai ir senatoriai, kurie dabar taip dosniai žarsto ne tik patarimus, bet ir įsakymus nurodymus Latvijai bei Estijai, kurie giria Lietuvą, įpiličiusią buvusius naikintojų batalionų karininkus, enkavedistus ir kagėbistus bei jų palikuonis, kaimynus ir bičiulius. Juk užtekdamo vienam atvykėliui įsikurti, kai netrukus į "Pribaltiką" patraukdamo visas jo gimtasis kaimas: broliai ir seserys, dėdės ir tetulės, pusbroliai ir svainiai...

Dažnai sakoma, kad iš Baltijos šalių išvesta Rusijos kariuomenė. Minimos ir to išvedimo sukaktys. Žinoma, reikia jas minėti. Tačiau ar tikrai tos kariuomenės ten nebėra? Iš kur tada atsirado dešimtys (Latvijoje - net šimtai) tūkstančių Rusijos kariškių, kuriems Maskva susirūpinusi laiku išmokėti pensijas, nors savos valstybės piliečiams algų jau seniai nebesumoka? Tik susimildami, nereikia aiškinti, kad tie pensininkai - sukriošę seneliai su lazdomis ir ramentais. Juk

net visa govėda jų darbavosi Lietuvos karinėse įstaigose. Tik tada, kai valstybė susiprotėjo, kad čia - kažkas negerai, pakilo triukšmas. Pasi-girdo "nuskriaustųjų" šauksmai apie "diskriminaciją" ir "nacionalizmą", net ir apie tariamą fašizmo atgaivinimą "gimtojoje Pribaltikoje". Istori-ja tokius reiškinius yra taikliai apibūdinusi "Trojos arklio" arba "penktosios kolonos" įvaizdžiais.

O kol kas rusakalbių Amerikoje vis daugėja. Jie - legalūs, turintys vadinąsias žaliąsias korteles. Nemaža jų save vadina pabėgėliais. Tik nuo ko jie bėgo? Kažkaip neteko girdėti, kad ponas E. Zurov būtų dėl jų skriaudimo Rusijoje kėlęs triukšmą. Nepranešama ir apie ambasadorių priekaištus Rusijai, kaip tai laikas nuo laiko sakoma Baltijos valstybėms. Kas čia per keistenybės: pabėgėliai yra, o apie jų skriaudėjus net neužsimenama?

Neretas lietuvis, išvydęs solidžius rusakalbių būrius Amerikoje, tikriausia pagalvoja: "Ach, kad taip stropiai mūsų tėvynainiais būtų pasirūpinama..." Deja, kol kas apie tokį rūpestį tik pakalbame. Vienur kitur maži būreliai neseniai atvykusių bando vienas kitam padėti, bet jie palikti likimo valiai, tarsi pagal principą: "Skęstančiųjų gelbėjimas - pačių skęstančių reikalas." Pasitaiko abejojančių, gal tų "naujųjų ateivių" čia visai nereikia, pasitaiko priekaištaujančių, kad išdavė "tuos tris milijonus, kurie liko tėvynėje".

Vieną pavakarę į redakcijos duris pasibeldė vyriokas. Tiesą sakant, jis neatrodė labai patraukliai, tačiau aiškiai matėsi, kad atėjo tiesiai po darbo. Teiravosi, ar nepadėtume dar kokį nors darbėlį susirasti. Paminėjo, kad turi gana reikalingą šiais laikais profesiją. Deja, atvykęs čia tik su turistine viza. O gal jam labai reikėjo pagalbos? Apie imigraciją laikas rimčiau pasitarti.

Juozas Žygas

Jau beveik pradėjame užmiršti buvusio prezidento A. Brazausko rūpestį, rodomą išeivijai. Labai dažnai jis pareiškėdavo nusistebėjimą: "Nesuprantu, kodėl išeivija negrįžta?" O kuomet jis lankėsi Lemonte, tai susitikime su pietvakarių lietuvių paraginą grįžti ir savo santaupas įdėti į bankus "už didelius procentus". Kas būtų atsitike, jeigu būtų buvę jo paklaustyta? Žinome ir tai, kaip "maloniai" buvo priimti grįžusieji - buvęs "Dirvos" redaktorius a. a. Balys Gaidžiūnas ir a. a. "Grandinėlės" vadovas Liudas Sagys, nes jie abu, kaip kultūrininkai, negrįžo su pinigų krepšiais.

Jeigu mūsų išskėstomis rankomis ir nepasitinka, tai vis tik nors kviečia. Bet, ką turi daryti tremtiniai ar jų vaikai, kurių niekas nelaukia ir niekas nekviečia. Yra priešingai: biurokratai, galbūt buvę sovietiniai pareigūnai, liepia jiems grįžti ten, iš kur atvyko! Teko skaityti tokias eilutes: "Deja, mūsų įstatymai sugrįžtantiems po pasaulį išsiblaškęs lietuvių ainiams suteikia teisių ne daugiau, nei praskrendantiems paukščiams". Išpūstame Lietuvos Seime, kuriame gal tik trečdalis tėra apie įstatymdavystę

išmanančių, sukurpiami įstatymai, kurių net jie patys nesupranta. O biurokratams tokie "įstatymai" yra tikros aukso kasyklos, kadangi kiekvienas gali aiškinti taip, kaip jam patinka.

Kiekvienas kraštas, o ypač nedidelis, turėtų rūpintis kiekvienu savo tautiečiu. Bet to kol kas nėra Lietuvoje, kurios biurokratai ne tik nepriglobia tautiečių, bet stengiasi juos atstumti. Štai vėl citata iš spaudos: "Lietuvoje lietuvaiciams trūksta vietos? Vilniaus vidurinę mokyklą "Lietuvių namai" nuo 1990 m. jau baigė keturios abiturientų laidos - iš viso 42 mokiniai. Tik du iš jų išvyko iš Lietuvos. Kai kurių čia, tėvų žemėje, likusių jaunuolių šeimos irgi grįžo paskui vaikus į Lietuvą. Tačiau šitie, lietuvių be persiėmę jaunuoliai pakliuvo į labai keblią padėtį: negali nei likti jau pamiltoje Lietuvoje, nei pas tėvus sugrįžti, nes neturi jokio asmens dokumento, išskyrus gimimo liudijimą". Taip rašė "Lietuvos aidas" (1996 06 01) Aš (J.Ž.) irgi į Vokietiją be galiojančių dokumentų atsidariau, bet nepažūvau, kadangi ne Lietuvos biurokratai reikalus tvarkė.

Tuoju po karo Coburg (Bavaria) stovykloje aplink "pasaulį tvarkantį lietuvių būrelį" slankiodavo buvęs raudonarmietis. Mūsiškiai

nutarė, kad tai šnipas, kuris nori paslaptis sužinoti. Vieną vakarą jį užkalbinau. Jis pradėjo lietuviškai kalbėti. Pasirodo, kad jis buvo 1863 metų tremtinio provaikaitis. Kuomet apie tai kitiems pasakiau, tai ir daugiau žmonių su juo pradėjo kalbėtis ir raginti į mūsų veiklą įsijungti. Vieną vakarą jis atėjo su duonmaišiu - visu savo turtu. Mūsų komitetas pasirūpino, kad jis nebevaikščiotų su tais senais raudonarmiečio rūbais ir rado jam kampą, kur galėtų prisiglausti. Visus patikrinimus jis praėjo ir laimingai į Čikagą atvažiavo. Tikriausia tik todėl, kad ten nebuvo lietuviškų biurokratų, kurie toliau savo nosies nemato.

Dabar Lietuvoje ne tik tremtiniai ir jų vaikai bei vaikaičiai niekam nerūpi. Nerūpi ir vaikučiai, kurie su atkistomis rankutėmis sėdi. Nerūpi ir jaunos šeimos, net aukštąjį išsimokslinimą turintis jaunimas, kuris Lietuvoje jokios savo ateities nenumato. Todėl prie užsienio ambasadų didžiausios eilės jaunų žmonių stovi. O iš valdžios pusės jokių pastangų dar nematyti, kad ne tik žodžiais, bet ir veiksmais bandytų nors užsienio prekių antplūdį stabdyti. Kol Lietuvos valdžia nepabus ir pramonės įmonių gamyba nedidės, tai eilės prie Vokietijos ambasadų neišvengiamai ilgės!

Iš visur - apie viską

(Atkelta iš 2 p.)

1928 metais) kovojo su arabais. Jam teko būti žemės ūkio, prekybos, namų statybos ir gynybos ministru, tačiau labiausiai jis pasižymėjo karų lauke. Jo karjerai didelį šešėlį metė 1982 metų įvykiai Libane, kai dviejose palestiniečių civilių stovyklose - Sabroje ir Šatiloje buvo išžudyta daugybė žmonių. Tai privertė A. Sharon pasitraukti iš gynybos ministro vietos. Ministras yra neabejotinas Izraelio "vanagų" vadas, pagarsėjęs savo pažadu niekad nepaspausti palestiniečių vadovo J. Arafato rankos.

• Tarptautinė patologų ir pomirtinių tyrimų ekspertų grupė Bosnijos teritorijoje surado dar vieną masinį kapinyną. Ten jau iškasta 170 lafonų. Spėjama, kad tai serbų nužudytų bosnių kūnai - masinio susidorojimo aukos.

• Rusijos prezidentas Boris Jelcin spalio 5 d. pažadė-

jo, kad vyriausybė suras lėšų sumokėti darbo žmonėms algas. Spalio 7 d. masinės demonstracijos įvyko Maskvoje ir Vladivostoke. Kalbėtojais reikalavo, kad iš pareigų pasitrauktų prezidentas B. Jelcin. Komunistų partija skelbė, kad masinėse demonstracijose dalyvavo 10 milijonų žmonių, tačiau gatvėse pasirodė daug mažiau. Maskvoje mokyklos buvo uždarytos, tačiau parduotuvės veikė, nors prekių lentynos buvo tuštos.

• Turkijos vyriausybė paskelbė išpėjimą Sirijai, reikalaujama išstremti sirų teritorijoje besislapstančius kurdų teroristus, kurie puldinėja Turkiją. Jos premjeras pareiškė Sirijai, kad jau daug metų Turkija tyliai kenčia kurdų antpuolius iš Sirijos teritorijos, tačiau toliau ji nesirengia kentėti ir bus priversta gintis.

• Sudano vyriausybė uždarė universitetus ir paskelbė jaunų vyrų mobilizaciją, nes prasidėjo agresijos veiksmai iš kaimyninės Ugandos.

• Jungtinės Tautos paskyrė diplomata iš Alžyro tarpininkauti tarp Irano vyriausybės ir Afganistaną valdančios religinės Taliban armijos vadų, kuriems paramą teikia ir Pakistano valdžia. Bijoma, kad Iranas gali pradėti kaimyninio Afganistano apšaudymą.

• Rusijos vyriausybės narys, komunistas vicepremjeras Jurij Masliukov pareiškė, kad branduoliniai Rusijos ginklai sensta. Po septynerių - aštuonerių metų jie bus nebetinkami. "Tada nebeturėsime nė vienos raketos, nė vieno bombonešio, nė vieno povandeninio laivo, kuriuos turėdavom sovietiniais laikais", - pasakė Rusijos vyriausybės atstovas.

ALTS 50-metį sutinkant TAIP KŪRĖSI MŪSŲ SAJUNGA

Antanas Juodvalkis

Artėjant Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos aukštiniam jubiliejui, žvilgtelkime į jos nueitą kelią. Organizacijai tai nėra labai ilgas laikas, nes ir žmogaus gyvenime toks laikotarpis tėra tik pusiaukelė. Tačiau atsižvelgiant į Lietuvos istoriją šiame šimtmečiuje, kai buvo tiek ne daug nepriklausomo valstybės gyvavimo, tai organizacijos 50-metis daug reiškia. Dar svarbiau, kad Amerikos Lietuvių tautinė sąjunga (ALTS), įsisteigė ir veikia šioje šalyje – Jungtinėse Amerikos Valstijose. Net ir savame krašte Lietuvos Tautininkų sąjunga susiformavo tik nepriklausomybės laikotarpyje iš anksčiau veikusių viltininkų, "Tautos pažangos" ir kitaip pasivadusių sambūrių.

Amerikoje apsigyvenę lietuviai iki pat Lietuvos okupacijos taip pat neturėjo atskiros tautininkų organizacijos. Jie buvo įsijungę į kitais vardais veikiančias draugijas: Amerikos Lietuvių Tautinę sandarą, Lietuvos Mylėtojų draugiją, SLA. Jie glaudėsi prie tautinės minties laikraščio – klyvlendiškės "Dirvos", kurią redagavo ir leido Kazys Karpis, niujorkiškės "Vienybės", redaguojamos Juozo Tysliavos bei kitų laikraščių, draugijų ar klubų. Amerikoje tautininkus vadino tautiečiais, kad atskirtų nuo socialistų, bet po 1926 metų perversmo, liaudininkams perėjus į opoziciją, tautininkai negalėjo sutilpti "Sandaroje" ir pradėjo ieškoti kelių steigti atskirą tautininkų organizaciją ir toliau padėti Lietuvai.

1940 m. birželio 15 d. bolševikinei Rusijai okupavus Lietuvą, pagrindinės lietuvių organizacijos sudarė

Amerikos Lietuvių tarybą, o tautininkai sandariečių tarpe turėjo tik vieną atstovą – Kazį Karpių. Lietuvos prezidentui Antanui Smetonai atvykus į Niujorką, ALT'a atsiribojo nuo prezidento ir nederino su juo savo veiklos. Kazys Karpis pasitraukė iš Tarybos.

1941 m. birželio 7-8 d.d. Tabor Farmoje susirinkę tautininkai įsteigė Lietuvai vaduoti sąjungą, kurios pirminku išrinko adv. Antaną Olį. Sąjunga palaikė ryšius su prezidentu Antanu Smetona ir veikiančia diplomatine tarnyba. LVS-gos nariais buvo ir ne tautininkai, kurie rėmė jos veiklą. LVS-ga energingai veikė tarp lietuvių ir amerikiečių. Tačiau šios sąjungos veikla labiau buvo jaučiama tik vidurio Amerikoje. Niujorke sušaukta rytiniame pakraštyje gyvenančių tautininkų konferencija įsteigė Tautininkų centrą, kuris ruošėsi apjungti visus tautininkus. Bet ryšiai buvo palaikomi tik tarp šių dviejų organizacijų.

Tautininkų centro ir Lietuvai vaduoti s-gos vadovybių pastangomis 1944 m. vasario 5-6 d. Niujorke buvo sušauktas Lietuvių seimas. Jame dalyvavo ir Lietuvos pasiuntinys, ministras Povilas Žadeikis. Šiame seime buvo išrinktas vykdomasis komitetas, kuris vėliau pasivadino "Amerikos lietuvių misija". Ji savo veiklą nukreipė į karo paskolos lankstų platinimą (surinko 5 mln. dolerių). Taip pat jai pavyko surinkti milijoną parašų, remiančių reikalavimą atkurti Lietuvos nepriklausomybę. Šioje akcijoje dalyvavo visi lietuviai, o ją rėmė tautinė spauda ir kai kurios radijo laidos.

Tautininkai, veikė kitose

organizacijose, nutraukę ryšius su Tautine sandara, vėl telkėsi trijose organizacijose: Tautininkų centre, Lietuvai vaduoti sąjungoje ir Amerikos lietuvių misijoje. Trys organizacijos ir trys jų pirminkai eikvojo daug laiko tarpusaviams ryšiams. Pasireiškė tam tikras atoslūgis.

Baigėsi karas. Gaisre žuvo Lietuvos prezidentas Antanas Smetona. Tačiau stiprėjanti tautininkų veikla išpopuliarino jų vardą visuomenėje ir sulaukė dosnios paramos. Amerikos Lietuvių taryba, matydama gražią tautininkų veiklą, pasiūlė jiems grįžti į Tarybą ketvirtuoju pilnateisiu nariu greta Katalikų federacijos, socialistų ir Tautinės sandaros. Šiame pasitarime tautininkams atstovavo advokatai – Antanas Olis ir Vytautas Abraitis, karo metu grįžęs į Ameriką (jis čia buvo gimęs). Po ilgesnių pasitarimų sutarta, kad ALT-oje tautininkams atstovaus Antanas Olis, o reikalų vedėju buvo pakviestas ką tik iš Europos atvykęs žurnalistas Vincas Rastenis, buvęs Lietuvoje Tautininkų s-gos generalinis sekretorius. Pasielkę žurnalistus B. Dirmeikį ir Bronį Railą, jie atliko parengiamuosius darbus, paruošė įstatus ir sušaukė visų trijų organizacijų suvažiavimą.

Atskiruose susirinkimuose visos trys tautininkų organizacijos nutarė likviduoti ir turimą turtą pervesti naujam – Amerikos Lietuvių Tautinei sąjungai. Jos pirmuoju pirminku buvo išrinktas adv. Antanas Olis. Toks buvo ilgas Amerikos lietuvių tautininkų kelias į organizuotą, vieningą veiklą. Sutelktos tautininkų pastangos daug

(Nukelta į 5 p.)

PASAUŠIS IR LIETUVA

* **SERBIJOS PAŽADAI.** Kaip pranešė JAV pasiuntinys Richard Holbrooke, Jugoslavija sutiko, kad tarptautinė bendrija, pasitelkusi oro žvalgybinius lėktuvus bei atsiuntusi savo stebėtojus, tikrintų, kaip ji vykdo Jungtinių Tautų rezoliucijas. Jugoslavijos prezidentas Slobodan Milošević derybose su Holbrooke sutiko atitraukti iš Kosovo Jugoslavijos karinės pajėgas ir pradėti politines derybas dėl Kosovo autonomijos. NATO žvalgybiniai lėktuvams bus atverta oro ervė virš Kosovo provincijos. Holbrooke sakė, jog, nežiūrint pasiektos susitarimo, JT sankcijos Jugoslavijai nebus atšauktos. Prezidento Slobodano Miloševićiaus išplatintame pranešime teigiama, jog šis susitarimas yra pagrindas, kad Kosovui bus suteikta autonomija Serbijos sudėtyje. Kosovo albanai santūriai reagojo į Holbrookeo ir Miloševićiaus susitarimą. (REUTERS)

* **PADĖTIS RUSIJOJE.** Rusijos premjeras Jevgenij Primakov supažindino Federacijos Tarybą su padėtimi šalyje ir pagrindiniais Vyriausybės uždaviniais. J. Primakov pripažino, kad žymi Rusijos ekonomikos dalis neveikia, bankų sistemą ištiko paralyžius, kreditai iš TVF neateina, importas sumažėjo 4 kartus, realios gyventojų pajamos sumažėjo 11%, o rublio devalvacija primena 1992 m. Pagrindinis Vyriausybės uždavinys – savalaikis atlyginimų ir pensijų išmokėjimas. Vyriausybė jau vykdo savo pažadus – pinigus gauna kariškiai, o skolos jiems bus likviduotos iki sausio 1 d. J. Primakov pranešė, kad Rusijoje kuriamas specialus maisto produktų rezervas, tačiau kol kas jis gali patenkinti tik trečdaliao šalies gyventojų poreikius. Premjeras išreiškė susirūpinimą "skylėmis", per kurias teka pinigai iš valstybės biudžeto ir nurodė, kad jau atšaukta įmonių "Rosneft" ir "Sviazinvest" privatizacija, nes vyriausybė negali pritarti didžiulio turto pardavimui už juokingą kainą. J. Primakovas pasakė, kad prezidentas B. Jelcinas jaučiasi gerai. (ITAR-TASS)

* **VĖL "RAUDONA LINIJA".** Rusijos Užsienio reikalų ministras Igor Ivanov Ispanijos laikraščiu "Vanguardia" pareiškė: "Jeigu NATO plėsis į Rytus už buvusios SSSR ribų, RF santykiai su NATO "visiškai pasikeis" – yra "raudonoji linija", einanti buvusios Sovietų Sąjungos, taip pat Baltijos valstybių siena, kurią mes laikome esminiu pokyčiu, susijusiu su mūsų saugumu." (INTERFAX)

* **ATSAKYMAS.** Lietuvos Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis sukritikavo Rusijos UR ministro Igorio Ivanovo Vakarų spaudai išsakytą mintį, kad egzistuoja "raudona linija", einanti buvusios SSRS siena, kurią peržengus NATO plėtrai, būtų iš esmės peržiūrimi Rusijos ir NATO santykiai. Lietuvos Seimo pirmininko pareiškime primenama, kad 1991 m. ne tik demokratinis pasaulis, bet ir komunistinė SSRS pripažino Baltijos valstybių nepriklausomybę. Maskvos pastangos nubrėžti kažkokią savo liniją tarp Lietuvos ir Lenkijos yra nesusipratimas, atsiradęs dėl istorinių faktų užmiršimo, o pagunda pasisavinti kažkada valdytas žemes gali atvesti Rusijos politikus iki Aliaskos. (INTERFAX/BNS)

* **TIRIAMIS TALINISTŲ NUSIKALTIMAI.** Lenkija iškvietė stalinistinio laikotarpio prokurorę, dabar turinčią D. Britanijos pilietybę, Heleną Wolinską, kuri įtariama neteisėtai areštavusi Lenkijos generolą Augustą Emilį Fieldorą ir laikiusi jį be kaltinimų kalėjime daugiau kaip 14 dienų. Pulkininkas Tadeusz Krysicki agentūrai Reuters sakė, jog Wolinska turi oficialiai atsakyti į iškvietimą iki spalio 15 d., o priešingu atveju, prokuratūra kreipsis į D. Britaniją. Buvusio disidentų judėjimo šaltiniai teigia, jog Wolinska yra atsakinga už šimtus areštuotųjų. (REUTERS)

* **LENKIJA – Į NATO.** Vizito Briuselyje metu po susitikimo su NATO generaliniu sekretoriumi Javier Solana Lenkijos premjeras Jerzy Buzek ketvirtadienį pareiškė, kad Lenkija gali tapti NATO nare jau ateinančių metų sausyje. NATO viršūnių susitikime Vašingtone Lenkija bus pilnateisė narė ir galės dalyvauti sąjungos ateities planavime. (REUTERS)

* **KVIETIMAS LATVIJAI.** Pasaulio prekybos organizacijos (WTO) Generalinė taryba oficialiai pakvietė įstoti Latviją ir Kirgiziją. Tai pirmosios buvusios SSRS respublikos, priimtose į WTO. Narystė įsigalios 1999 m., kai šalys patvirtins sutartinius įsipareigojimus. Anot WTO direktoriaus Renat Ruggier, šis sprendimas atveria kelią į WTO visam regionui. Latvijos prezidentas Guntis Ulmanis ta proga pasakė, kad šis WTO sprendimas rodo Latvijos pasirengimą pradėti derybas su ES. Toliau WTO kandidačių eilėje yra Estija, Lietuva, Rusija bei kitos NVS respublikos. (DPA; REUTERS)

* **NAUJAS GUDIJOS AMBASADORIUS.** Gudijos (Baltarusijos) prezidentas Aleksandr Lukašenka atleido Jevgenijų Voitovičių ir Baltarusijos nepaprastuoju ir įgalio tuoju ambasadoriumi Lietuvoje paskyrė iki tol vicepremjero pareigas ėjusį Vladimirą Garkuną. (BelaPAN)

VLIK'o pirmininko, Dr. Kazio Bobelio pagerbimas pagerbimas ALTS seime Bostone 1990 m. Iš kairės: inž. Eugenijus Bartkus, Vida Kriauceliūnaitė-Jonušienė, Dr. Kazys Bobelis, Dalia Bobelienė ir Dr. Leonas Kriauceliūnas.

(Nuotrauka gauta iš S.Briedžio)

Ruošiamės ALTS 25-ajam seimui

TAIP KŪRĖSI MŪSŲ SAJUNGA

(Atkelta iš 4 p.)

prisidėjo prie lietuvių bėgimo iš Lietuvos vadavimo darbų.

Kol tautininkai neturėjo savarankiškos organizacijos, jie, kaip jau minėta, buvo vadinami tautiečiais. Tautiečiai, o ypač jų nerinkti vadovai, save laikė tik lietuvių ir dirbo visų lietuvių gerovei. Gal dėl to jie sutilpo į veikusias lietuviškas organizacijas, nesistengdami atskirai veikti. Tik iškilus nepaprastiems įvykiams, kaip Lietuvos vyriausybės nušalinimas ir jos okupacija, kai išryškėjo skirtingos nuomonės dėl tolimesnės veiklos, teko ieškoti būdų ir priemonių atskirai veikti. 1949 m. gegužės 22 d., Niujorke įsteigta Amerikos Lietuvių Tautinė sąjunga "išpilietino", išsiplėtė ir išpopuliarėjo. Ypač jos veikla pagy-

vėjo, atvykus iš Europos naujiems emigrantams.

Karo pabėgėliai negalėjo grįžti į savo tėvynę Lietuvą, nes vėl ją užvaldė okupantai dar smarkiau pradėjo persekioti lietuvių. Be teismo, net be priežasties jie masiškai trėmė į neapgyventus Sibiro plotus sunkiems darbams, pasmerkdami ištremtuosius lėtai mirčiai nuo bado ir šalčio. JAV atvėrus emigracinius vartus, didelė dalis pabėgėlių atvyko į šį kraštą ir įsikūrė jame nuolatiniam gyvenimui. Naujieji ateiviai įsijungė į čia veikiančias lietuviškas organizacijas bei parapijas bei atkūrė savas, veikusias nepriklausomoje tėvynėje. Įsijungus naujiems nariams, sustiprėjo ir tautininkai. Didesniuose lietuvių telkiniuose steigėsi ALTS skyriai, pagyvėjo jų

veikla. Kas du metai buvo šaukiami seimai, kuriuose, šalia organizacinių reikalų, buvo skaitomos paskaitos, pagerbiami nusipelnę asmenys, išklausomos kultūrinės programos. Politinis darbas buvo dirbamas Amerikos lietuvių taryboje – per ją deleguotus savo atstovus.

Iki šiol buvo sušaukti 24 seimai. Toliau tęsiamas ir kultūrinis darbas, padedant jaunimui neužmiršti savo kamieno, kalbos, kultūrinių vertybių. Nors Lietuva yra atgavusi nepriklausomybę, bet visokeriopa pagalba yra ne mažiau reikalinga, kaip ir anksčiau. Tautininkai, žengdami į 50-tuosius veiklos metus, šviesiai žiūri į ateitį ir džiaugiasi Lietuvoje atgimusia tautine idėja ir atgaivinta organizuota veikla.

ALTS pirmininkas Petras Buchas. (Nuotr. gauta iš S. Briedžio)

Tos skyriui vienas po kito daug metų pirmininkavo Gediminas ir Kęstutis Biskiai. Zuzana Juškevičienė ėjo ir tebeina vicepirmininkės pareigas Cicerio ALTS skyriuje. Milda Marcinkienė taip pat jau daug metų darbuojasi Čikagos ALTS skyriuje. Dvi kadencijas ji ėjo pirmininkės pareigas.

Čikagos ir jos apylinkių ALTS skyrių nariai gausiai dalyvaudavo ALTS rengiamose politinėse demonstracijose, vykusiose Čikagos centre bei kitose vietose. Nežiūrint oro sąlygų tautininkai žygavo ir skandavo, reikalaudami laisvės Lietuvai! Skyrius rašė peticijas ir memorandumus JAV prezidentui, Kongresui bei atskiriems jo nariams Lietuvos išlaisvinimo reikalu.

Skyrius atidžiai stebėjo

politinę veiklą ir ne kartą išreiškė savo nuomonę aktualiais klausimais. Iškilus nesutarimams tarp VLIK'o ir Lietuvos diplomatinės šefo Stasio Lozoraičio, Čikagos skyrius savo susirinkime, įvykusiame 1951 m. spalio 13 d., apsvarstė šį klausimą ir priėmė specialią rezoliuciją, kuri buvo pasiūsta nesutariantiems ir paskelbta spaudoje.

Skyriuje buvo įsteigta Spaudos ir informacijos komisija. Ją sudarė Juozas Paplėnas, Vytautas Kasniūnas, Juozas Jurevičius, Zenonas Rekašius. Eleonorai Valiukėnienėi pirmininkaujant, buvo surengtas lituanistinių mokyklų mokytojų pagerbimas. Skyriaus valdyba 1969 m. pagerbė garbingo amžiaus

(Nukelta į 6 p.)

TAUTOS GEROVEI (ALTS Čikagos skyriaus istorijos puslapius besklaidant)

Zuzana Juškevičienė

Filosofai teigia, kad ne laikas bėga, bet mes atbėgame į šią gražiąją – mėlynąją planetą – Žemę ir iš jos išbėgame. Kiekvienas kultūringas žmogus, kiekviena tauta siekia savo gyvenimo pėdsakus kuo giliau įminti, kad ateities kartos žinotų, kaip ir kuo buvo gyventa, kas pasiekta. Šia prasme metame žvilgsnį ir į Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos (ALTS) Čikagos skyriaus veiklą, pasitikrindami, kas ir kaip padaryta.

ALTS Čikagos skyrius įkurtas 1949 m. birželio mėn. 4 d. Pirmąją valdybą sudarė: pirmininkas – nepriklausomos Lietuvos kariuomenės majoras Petras Linkus, dr. Antanas Rudokas, inž. Eugenijus Bartkus. Steigiamajame

susirinkime dalyvavo 19 asmenų. Tačiau netrukus šiame skyriuje jau susitelkė apie 300 narių. Tai buvo įvairaus amžiaus, skirtingų profesijų bei išsimokslinimo žmonės. Į Tautinę sąjungą stojo sąmoningi lietuviai, išjaučiantieji didžiąją tautos nelaimę – laisvės praradimą. Jie buvo pasiryžę bendromis pastangomis veikti prieš okupantus. Daugumą narių sudarė pokario imigrantai – politiniai pabėgėliai. Kiek vėliau į šią veiklą įsijungė ir vietiniai iškilieji veikėjai: adv. Antanas Olis, Juozas Bačiūnas, finansininkas Juozas Kazanauskas, dr. A. Rudokas, Pranas Gudas ir kt. Šie asmenys jau anksčiau buvo įsijungę į Amerikos po-

litinę veiklą ir išsikovoję pripažinimą.

Čikagos skyrius visapusiškai rėmė VLIK'o ir ALTS veiklą. Eugenijus Bartkus ir Teodoras Blinstrubas buvo išrinkti ALTS pirmininkais. Cicerio lietuvių telkinio AL-

ALTS Čikagos skyriaus valdybos narės - sekretorė Sigutė Žemaitienė ir pirmininkė Matilda Marcinkienė tariai su ilgamečiu sąjungos veikėju, buvusiu jos pirmininku Jonu Jurkūnu.

(Nuotrauka gauta iš S. Briedžio)

Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos XXV seimo dalyviams

Ačiū, kad pusę amžiaus,
Būdami toli nuo Tėvynės,
ją mylėjote, ją tikėjote, jai dirbote!

Esame Jums dėkingi už visokeriopą paramą, kurią mes, Lietuvos tautininkai, patyrėme iš Jūsų. Linkime Jums sveikatos ir ištvermės, saugant lietuviškumo židinį ir rūpinantis Tautos likimu abiejose Atlanto pusėse.

Alvydas Baležentis
Lietuvių tautininkų sąjungos
pirmininkas ir valdyba

Vilnius, 1998 metų spalį

Balys Auginas

SVEIKINIMAS "DIRVAI"

Nuoširdžiai sveikinu mieląją "DIRVA" su gražia 83-ąja sukaktimi. Linkiu jai ir jos redaktorui Dr. Jonui Jasaičiui bei "Vilties" draugijos pirmininkui A.V. Matulioniui ir toliau nepailstant maitinti mus lietuviškojo rašto grūdais, vesti, lyg tas Biliūno Laimės Žibūrys, tautiniu vieškelio į darnią ir skaisčią vieningos lietuviškos šeimos ateitį! O tu, "DIRVA", būk lietuvių žiedas! Žydėk ir ženkl pirmyn – į šimtmečio pėdas!

50 metų bendradarbio pėdomis žengęs

Balys Auginas

TAUTOS GEROVEI

sulaukusius ir daug nusipelnusius savo narius. Buvo pagerbtas Steponas Biežis, nepriklausomos Lietuvos kariuomenės generolai Mikas Rėklaitis ir Vladas Mieželis, V. Gudaitis, K. Kriaučiūnas ir kt. Surengti Antano Olio 5 ir 10 metų mirties sukakties minėjimai. Skyriaus valdyba ir nariai daug prisidėjo prie sėkmingų Sąjungos seimų, kurie vyko Čikagoje. Jie finansiskai rėmė didžiuosius kultūros renginius: tautinių šokių ir dainų šventes, kongresus, Kultūros fondą, Jaunimo centro statybą. Pravesta nesuskaičiuojama daugybė įdomių ir reikšmingų renginių. Skyrius puoselėjo ir tebepuoselėja tautinę idėją. Jo nariai plačiai dalyvauja ir kitose organizacijose: LB, BALFe ir t.t.

SKYRIAUS NARIŲ ASMENINĖ INICIATYVA IR VEIKLA

Ne tik skyrius, kaip organizuota tautinės minties grupė, gana daug nuveikė. Kai kurie skyriaus nariai yra parodę daug gražios, sveikintinos iniciatyvos. Jų darbai prašosi atskirų išsamių aprašymų. Matyt, kiek vėliau tai bus padaryta. Šiame rašinyje bent prabėgomis tenka žvilgtuoti ir pasidžiaugti jų pa-

(Atkelta iš 5 p.)

stangomis ir laimėjimais.

Šviesios atminties skyriaus narys Simas Kašėlionis įsteigė literatūrinę – novelės konkurso premiją. Vykdamas jo valią, šis konkursas kasmet rengiamas iki šiol, o laimėtojai premijuojami iš jo palikimo.

Juozas Dauparas parašė ir pats išleido bei išplatino knygą – "Žemės ūkio švietimas nepriklausomoje Lietuvoje". Šią knygą jis pasiuntė Amerikos universitetams ir bibliotekoms.

"Dirvos" spaustuvei sudėgus, a. a. Dr. L. Kriaučiūnas sudarė finansinio vairo komitetą ir savo žmonos – igudusios administratorės talkinamas, šį vairo pravedė labai sėkmingai. "Dirvai" paremti buvo sutelkta keliasdešimt tūkstančių dolerių. Pasaulio Lietuvių bendruomenės valdybai pakvietus, Dr. Leonas Kriaučiūnas pirmininkavo Lietuvių 3-osios tautinių šokių šventės komitetui. Šventė buvo puikiai pravesta ir gerai įvertinta spaudoje. Po to Dr. L. Kriaučiūnui teko pirmininkauti ir 4-osios Pasaulio lietuvių tautinių šokių šventės komitetui. Ir ši šventė taip pat buvo labai gerai suorganizuota. Išleisti puikūs švenčių leidiniai.

Dr. Leonas Kriaučiūnas

daug pasidarbavo, rengiant Lietuvių tautos genocido parodą Čikagos centre. Jis pakvietė į šią parodą Baltųjų rūmų politikus. Tarp garbingų svečių buvo ir pats tuometinis JAV prezidentas G. Fordas. Net tris kadencijas Dr. L. Kriaučiūnas buvo išrinktas Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos pirmininku. Apie šį iškilų užsienio lietuvių visuomenės veikėją reikia labai daug pasakyti. Tai buvo nepaprasta, lyg šakotas ažuolas galinga asmenybė, plačiai veikusi politikoje ir kultūroje, dosniai finansavusi daugelį lietuviškosios veiklos sričių. Jo darbams nušviesti reikia atskiros monografijos.

Jonas Jurkūnas ėmėsi iniciatyvos ir, talkinant dr. Jonui Bartkui, inž. Eugenijui Bartkui, Mečiui Valiukėnui, Broniui Kasakaičiui ir kt., įkūrė Lietuvių tautinius namus Čikagoje. Šių namų pastogėje rado malonią aplinką ne tik skyriaus nariai, bet ir plati Čikagos lietuvių – savo kultūrinei veiklai. Jono Jurkūno iniciatyva įkurtas ir iki šiol veikia Lietuvių kultūros fondas. Jis leidžia Lietuvos okupacijos laikotarpio dokumentinės paskirties knygas ir atlieka kitus reikšmingus darbus. ALTS vicepirmininkas

(Nukelta į 7 p.)

ALTS Čikagos skyriaus narių susirinkime. Priekyje sėdi (iš kairės): ALTS vicepirmininkas S. Briedis, skyriaus vicepirmininkė Z. Juškevičienė, skyriaus pirmininkė M. Marcinkienė, ALTS pirmininkas P. Buchas, skyriaus valdybos sekretorė S. Žemaitienė, M. Valiukėnas. Už jų – dalis skyriaus narių ("Seklyčioje", 1998 m. rugsėjo 22 d.).

B. Biskienės nuotr.

Čikagos skyrius – tradicinėje išvykoje 1997 m.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS 25-OJO SEIMO

vykstančio 1998 m. lapkričio 6 ir 7 dienomis
Dolphin Beach Resort – Cypress Room
4900 Gulf Blvd., St. Petersburg Beach, FL 33706

DARBOTVARKĖ

LAPKRIČIO 6 d., penktadienis:

9:00-10:00 – registracija.

10:00-12:00 – seimo atidarymas ir iškilmingas posėdis:

1. Seimo rengimo komiteto pirmininko Juozo Šulaičio sveikinimas.

2. Sąjungos pirmininko Petro Bucho žodis. Garbės prezidiumo sudarymas.

3. Himnai.

4. Invokacija.

5. Mirusiųjų pagerbimas. Pranešėja – ALTS sekretorė, dr. Laima Šimulienė.

6. Sveikinimai.

7. Inž. Eugenijaus Bartkaus paskaita "Amerikos Lietuvių Tautinei Sąjungai – 50 metų".

12:00-1:00 – pietūs.

1:00-2:30 – Pirmasis darbo posėdis.

1. Darbo prezidiumo sudarymas.

2. Darbotvarkės priėmimas.

3. Seimo komisijų sudarymas:

a) registracijos ir mandatų;

b) nominacijų;

c) nutarimų.

4. Dr. Alvydo Baležėnčio paskaita "Lietuvių tautininkų sąjungos atsikūrimo kelias Lietuvoje".

5. Diskusijos.

2:30-3:00 – pertrauka.

3:00-4:30 – Pranešimai: (A)

a) pirmininko Petro Bucho;

b) išdininko Oskaro Kremerio;

c) kontrolės komisijos;

d) garbės teismo (Teodoro Blinstrubo);

e) diskusijos dėl pranešimų.

Pranešimai: (B)

a) Amerikos Lietuvių Tarybos (prof. J. Račkauskas);

b) Lietuvos Nepriklausomybės fondo;

c) "Naujosios vilies" žurnalo (administratorius O. Kremeris);

d. Pasisakymai dėl pranešimų.

6:30 – Iškilmingas banketas Lietuvių klube: kokteiliai, vakarienė, meninė dalis ir šokiai.

LAPKRIČIO 7 d., šeštadienis:

10:00-12:00 – Antrasis darbo posėdis:

1. Pranešimai:

a) skyrių pirmininkų;

b) pasisakymai dėl pranešimų;

c) mandatų komisijos;

d) nominacijų komisijos (pirmininkas E. Bartkus).

2. Rinkimai:

a) sąjungos pirmininko;

b) valdybos narių;

c) garbės teismo;

d) kontrolės komisijos;

e) tarybos narių.

3. Nutarimų komisijos pranešimas ir nutarimų priėmimas (pirmininkas Antanas Mažeika).

4. Klausimai ir sumanymai.

5. Seimo uždarymas.

12:00-1:30 – pietūs.

1:30-3:30 – Lietuvių Tautinio kultūros fondo suvažiavimas (pirmininkas Stasys Briedis).

3:30-4:00 – pertrauka.

4:00-6:00 – "Vilties" draugijos suvažiavimas (pirmininkas Algis Matulionis).

6:00 – seimo uždarymo vakarienė.

PRANEŠIMAI SEIMO DALYVIAMS:

1. Viešbutis – Dolphin Beach Resort, 4900 Gulf Blvd., St. Petersburg Beach, FL 33706, tel. (813) 360-7011 ir (800) 237-8916.

2. Susipažinimas seimo išvakarėse – lapkričio 5 d., ketvirtadienį, 6 v.v. – Lietuvių klube.

3. Pamaldos – LAPKRIČIO 8 d., sekmadienį, 1 val. p.p. – Holy Name of Jesus bažnyčioje.

Ruošiamės ALTS 25-ajam seimui

(Atkelta iš 6 p.)

Stasys Briedis idealistiniu pasišventimu darbuojasi šiame fonde, yra jo vadovas.

Jonas Variakojis, buvęs ALTS Cicero skyriaus pirmininkas, dabar yra labai aktyvus filatelistas, Čikagos filatelistų draugijos pirmininkas ir vienas iš šios draugijos leidžiamo biuletenio redaktorių. Jis palaiko artimus ryšius su Lietuvos filatelistais.

Domas Adomaitis – lietuvių tautos genocido dokumentų telkėjas, genocido parodos redaktorius ir vykdytojas. Nuo 1976 metų – Čiurlionio galerijos pirmininkas ir direktorius. Jis taip pat yra vienas iš laikraščio "Lietuvių balsas" steigėjų bei jo bendrovės direktorių. Išleido dailininko M. Šileikio monografiją. Yra spaudos bendradarbis, žinomas publicistas.

Antanas Juodvalkis, Zuzana Juškevičienė, Mečys

ALTS Čikagos skyriaus istorijos puslapius besklaidant

Valiukėnas – žurnalistai, nepailstantys spaudos darbuotojai, rašantys į "Dirvą", "Naująją viltį" ir kitus periodinius leidinius. Juozas Žemaitis ilguosius metus redagavo savaitraštį "Laisvoji Lietuva", rašė jo vedamuosius straipsnius.

DABARTINĖ SKYRIAUS VEIKLA

Lietuvai laisvę atgavus, skyrius savo veiklą labiau nukreipė į kultūros sritį, narių bendravimą. Skyriaus nariai, kaip ir anksčiau, prenumeruoja ir skaito tautinę spaudą ir jai kasmet skiria apčiuopiamą finansinę auką. Jie taip pat skaito ir remia kitus išeivijos laikraščius: dienraštį "Draugą", dvisavaitinį "Lie-

tuvių balsą" ir t.t. Gausiai dalyvaujame Lietuvos nepriklausomybės atstatymo sukakties minėjimuose ir aukojame ALT'os veiklai. Jiems neretai tenka talkinti Sąjungos vadovybės rengiamuose Tautos dienos minėjimuose, Lemont IL., Pasaulio lietuvių centre. Šios šventės rengimo pradininkas yra šviesios atminties dr. L. Kriaučeliūnas.

Skyriaus valdyba akylai stebi Lietuvos gyvenimą ir, reikalui esant, atitinkamai reaguoja. Lietuvos Prezidentui Valdui Adamkui iš pareigų atleidus Švietimo ministrą Zigmą Zinkevičių, dėjusį didelę pastangas stiprinti tautinę sąmonę sulenkintose Vilniaus krašto mokyklose (juntame, kad tai padaryta tik dėl

"diplomatijos"), skyriaus valdyba nedelsiant sušaukė susirinkimą ir informavo apie tai savo narius. Gavusi susirinkimo pritarimą, valdyba kreipėsi į Lietuvos Prezidentą, prašydama sustiprinti tautinio švietimo programą Vilniaus krašto mokyklose.

Skyrius kasmet – pagal tradiciją rengia išvyką į gamtą, kurioje gausiai dalyvauja ne tik jo nariai, bet ir plati Čikagos bei jos apylinkių lietuvių. Išvyka pasitarnauja ne tik socialiniams poreikiams, bet duoda ir pelno.

Į skyriaus susirinkimus visada yra kviečiama Sąjungos valdyba. Pirmininkas P. Buchas ir vicepirmininkas S. Briedis supažindina skyrių su visos Sąjungos reikalais ir patys sužino apie mūsų veiklą, pajunta narių nuotaikas.

Šiuo metu skyriui priklauso 90 aktyvių narių, kurie moka nario mokestį ir lanko susirinkimus. 1998-1999 metais jo valdybą sudaro pirmininkė Matilda Marcinkienė, vicepirmininkė Zuzana Juškevičienė, sekretorė Sigutė Žemaitienė ir narys Kazimieras Maldėnas.

Skyrius visada siunčia delegatus į Sąjungos seimus. Ir šiemet jau išrinkome savo atstovus į Sąjungos 25-tąjį seimą. Į St. Petersburg vyks skyriaus pirmininkė Matilda Marcinkienė ir keturios dele-

gatės: Zuzana Juškevičienė, Kazimiera Požerniukienė, Vanda Mažeikienė ir Eleonora Valiukėnienė. Į seimą taip pat vyks ir aktyvi skyriaus narė Filomena Braunienė.

ČIKAGOS SKYRIUI PIRMININKAVO:

Petras Linkus, Steponas Biežis, Kostas Petrauskas, Petras Buchas, Eugenijus Bartkus, Petras Vėbra, Algirdas Pranas Bakšys, Antanas Janulaitis, Stasys Šiaučiušas, Stasys Orentas, Ignas Andrašiušas, Antanas Kalvaitis, Jonas Valkiūnas, Ona Biežienė, Adolfas Švažas, Jonas Jurkūnas, Leonas Kriaučeliūnas, Karolis Milkovaitis, Stasys Briedis, Matilda Marcinkienė, Eleonora Valiukėnienė (ji pirmininkės pareigas ėjo tris kadencijas). Matilda Marcinkienė pakartotinai išrinkta ir pareigas perėmė 1997 metais. Pirmininkų, kurie šias pareigas ėjo po kelias kadencijas, yra ir daugiau. Visi skyriaus pirmininkai buvo dideli idealistai. Tautinei idėjai puoselėti jie pašventė daug jėgų ir valandų. Mūsų visų pagarba jiems jiems už tai.

"VILTIES" DRAUGIJOS VALDYBOS PRANEŠIMAS

"Vilties" draugijos narių suvažiavimas įvyks 1998 m. lapkričio 7 d., pasibaigus Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos seimui, Dolphin Beach Resort, 4900 Gulf Blvd., St. Petersburg Beach FL. Tel: 1 (813) 360-7011, fax: 1 (813) 367-5909.

ALTS Čikagos skyriaus narių susirinkime, ruošiantis 25-ajam seimui. Iš kairės: Mečys Valiukėnas, Eleonora Valiukėnienė, Vanda Mažeikienė ir Vaclovas Mažeika. S. Briedžio nuotr.

ALTS LOS ANGELES SKYRIAUS KELIAS

(Pabaiga. Pradžia – 39 nr.)

Los Angeles skyriui teko garbė priimti suvažiavimo atstovus ir atlikti milžiniškus pasiruošimo seimui ir banketui darbus. Tų metų valdybą sudarė: Rūta Sakienė – pirmininkė, Jonas Petronis ir Pranas Dovydaitis – vicepirmininkai, Vytautas Šeštokas – sekretorius, Ramūnas Bužėnas – išdininkas.

Tais pačiais metais Austrijoje, Vienoje įvyko Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencija. Ją surengė Pasaulio baltijiečių santalka. Šiose demonstracijose dalyvavo 203 lietuviai: iš JAV ir Kanados – 127, iš Vakarų Vokietijos – 70, iš Prancūzijos – 2 ir po vieną iš Šveicarijos, Italijos, Australijos ir Venesuelos. Iš Los Angeles skyriaus dalyvavome penkiese: Rūta Sakienė, Aleksas ir Made Kiršoniai bei Antanas ir Liucija Mažeikos. Iš Vienos vykome į Londoną, kur lapkričio 7-8 d.d. įvyko VLIKO seimas. Jame aktyviai dalyvavo Seimo at-

stovai Aleksas Kiršonis ir Antanas Mažeika. Pastarasis buvo išrinktas į Seimo prezidiumą.

1987 m. surengta Kanklių muzikos ir dramos popietė. Programa pirmą kartą Los Angeles atliko kanklininkė - virtuoze Mirga Bankaitytė ir aktorius Petras Maželis.

1990 m. Bostone įvykusiame Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos XXI seime pirmininku tapo dr. Povilas Švarcas. Buvo patvirtinta jo pristatyta valdyba: Rūta Sakienė, Jonas Petronis, Ramūnas Bužėnas ir Karolis Milkovaitis. Visi jie – iš Los Angeles skyriaus.

1991 m. Los Angeles, "Beverly Wilshire" viešbutyje įvyko Lenkijos prezidento Lech Walesa pagerbimas, dalyvaujant 800 kviestinių svečių. Jį lietuvių organizacijų vardu pasveikino ir įteikė dovaną ALT s-gos Los Angeles skyriaus pirm. Liucija Mažeikienė.

Tais pačiais metais sky-

Antanas Mažeika

riaus valdyba pakvietė losandžieliečius pasiklausti svečio iš Floridos, visuomenininko Viliaus Braženo paskaitos "Politinių įvykių raida šių dienų Lietuvoje ir Amerikoje". Los Angeles apsilankė Lietuvos Aukščiausios tarybos (Atkuriamojo Seimo) narė dr. Rasa Rastauskienė, tada atstovavusi Lietuvos tautininkus. Šio miesto tautininkams tai buvo neeilinė politinė atgaiva.

Skyriaus veiklos sukakčių renginiai

1964 m. suruoštas Tautinės sąjungos Los Angeles skyriaus 15 metų veiklos sukakties minėjimas – pobūvis. Pagrindinis kalbėtojas – Alfonsas Latvėnas;

1974 m. iškilmingai paminėta ALT sąjungos Los Angeles skyriaus 25-rių metų sukaktis. Pagrindinis kalbėtojas – dr. Petras Pamataitis;

1979 m. surengtas sky-

riaus 30 metų veiklos minėjimas. Pagrindiniu kalbėtoju buvo ilgametis skyriaus veikėjas ir tuometinis ALT s-gos valdybos vicepirmininkas, agr. Bronius Dūda;

1984 m. surengtas skyriaus veiklos 35-mečio minėjimas. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas vienas iš penkių

tuo metu tebegyvenusių skyriaus steigėjų ir tretysis to skyriaus pirmininkas Bruno Gediminas.

Tikroji tautinės idėjos organizacinė veikla vyko skyriaus narių susirinkimuose, nes čia buvo sudaromi

(Nukelta į 8 p.)

ALTS 24-ojo seimo, įvykusio 1996 m. rugpjūčio 31- rugsėjo 1 d. Čikagoje, Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, sekretoriatas. Iš kairės: dr. Laima Šimulienė ir Los Angeles skyriaus pirmininkė R. Sakienė. S. Briedžio nuotr.

(Atkelta iš 7 p.)

ALTS LOS ANGELES SKYRIAUS KELIAS

veiklos planai, renkamos valdybos, įgyvendinami visi narių bei valdybų nutarimai. Idėjų įgyvendinimui visada trūksta lėšų. Šiam tikslui pasiekti skyrius rengė gegužines, pobuvius bei Naujų Metų pokylius, kurie sutraukdavo nemažą skaičių narių ir svečių. Gautas pelnas padėjo plėtoti savo veiklą ir paremti "Dirvos" leidimą bei knygos "Tautinės minties keliu" išleidimą, filmo apie Prezidento Antano Smetonos gyvenimą paruošimą bei kitą lietuvišką veiklą.

Laikui bėgant ir mūsų narių amžius didėjo. Atsirado daug progų pagerbti vyresnius už jų tautinę veiklą ir paminėti jubiliejines sukaktis. Skyrius yra surengęs pagerbimus buvusiam Lietuvos Generaliniam Garbės konsului dr. Juliui Bielskiui, a.a. mjr. Kostui Liaudanskui, agr. Broniui Dūdai, rašytojui a.a. Broniui Railai, Rūtai Sakienėi, inž. Antanui Mažeikai, Jonui Petroniui, Ramūnui Bužėnui ir Vincui Juod-

valkiui.

Atgavus Lietuvos nepriklausomybę, skyrius tiesiogiai ir per sąjungos valdybą yra smarkiai parėmęs Lietuvos tautininkų veiklą ir jų spaudą. Šį rėmimą tęsia ir dabar.

Šiuo metu skyriaus sąrašuose yra 51 narys. Vyresnio amžiaus nariai ne visada dalyvauja susirinkimuose bei renginiuose. Tačiau skyrius tęsia savo veiklą su ta pačia energija ir pesimizmui nepasiduoda. Skyriaus sąraše yra: 2 Sąjungos garbės nariai, 2 buvę Sąjungos pirmininkai, 4 Sąjungos tarybos nariai. Šiuo metu skyriaus valdybą sudaro: pirmininkė Rūta Sakienė, vicepirmininkai – Juozas Raibys ir Irena Bužėnienė, sekretorė – Gražina Raibienė, išdininkas – Ramūnas Bužėnas.

Skyrius gražiai bendradarbiauja su visomis Los Angeles esančiomis lietuviškomis organizacijomis. Skyriaus nariai aktyviai dalyvauja ir kitose organizacijose.

Kai kurie net yra tų organizacijų valdybų pirmininkai. Pavyzdžiui "Pensininko" redaktorius – Karolis Milkovaitis, Lietuvių Respublikonų Sąjungos pirmininkė – Liucija Mažeikienė, Tautinių namų pirmininkas Jonas Petronis, Lietuvių Kredito kooperatyvo (bankelio) pirmininkas Vincas Juodvalkis, radijo valandėlės valdybos pirmininkas Vytautas Šeštokas, LKV "Ramovės" ir ALTos pirmininkas Antanas Mažeika. Lietuvos Gen. Garbės konsulas Vytautas Čekanauskas yra mūsų skyriaus narys. Tai rodo, kad skyrius turi pakankamai gražų skaičių narių, dirbančių lietuviškoje veikloje.

Los Angeles telkinyje Lietuvos nepriklausomybės minėjimus rengė ALTos valdyba. Vėliau šį minėjimą pradėjome rengti drauge su Tautos Fondo ir LB valdybomis. Kadangi ALTos valdybų pirmininkai per daugelį metų buvo mūsų skyriaus nariai – inž. Vytautas Čekanauskas

(10 metų), inž. Antanas Mažeika (20 metų) ir Feliksas Masaitis (3 metus), o dalis valdybos narių buvo taip pat iš mūsų skyriaus, tai jiems ir teko visus minėjimų parengimo darbus atlikti. Skyriaus narys, režisierius Petras Maželis ir narės – sol. Liucija Mažeikienė ir sol. Janina Če-

kanauskienė dažnai atlikdavo meninėje dalyje solo partijas. Minėjimų pagrindiniais kalbėtojais esame pakvietę tautininkus – dr. Bronių Nemicką, buvusius sąjungos pirmininkus – Vytautą Abraitį, inž. Eugenijų Bartkų, inž. Joną Jurkūną ir Dr. Leoną Kriaučeliūną. Skyriaus lietuviškoji veikla – labai pastebima.

1949-1998 metų ALTS

Los Angeles skyriaus pirmininkai:

1949 ir 1950 m.	Petras Žilinskas	2 kadencijas
1951 m.	Jonas Uždavins	1 "
1952 m.	Kazimieras Lukšys	1 "
1953, 1958 ir 1958 m.	Bronius Gediminas	3 "
1954, 1955 ir 1967 m.	Alfonsas Latvėnas	3 "
1956, 1970 ir 1971 m.	Dr. Juozas Jurkūnas	3 "
1957 m.	Dr. Petras Pamataitis	1 "
1960 m.	Ambrozė Žatkus	1 "
1961-1965, 1972-76 m.	Antanas Mažeika	10 "
1966 m.	Vanda Mažeikienė	1 "
1968 ir 1969	Bronius Dūda	2 "
1977 ir 1978 m.	Feliksas Masaitis	2 "
1979 m.	Jonas Steikūnas,	1 "
1980 m.	Jonas Petronis	1 "
1981, 1983-89. 1995-98m.	Rūta Sakienė	12 "
1982 m.	Jonas Mockus	1 "
1990-92 m.	Liucija Mažeikienė	3 "
1993 ir 1994 m.	Dr. Povilas Švarcas	2 "

Nutarimas dėl Baltijos valstybių okupacijos ir jos pasekmių

Spalio 9 d. JAV Atstovų Rūmai priėmė rezoliuciją HCR 320 pasmerkiančią nacių ir sovietų 1939 m. rugpjūčio 23 dienos nepuolimo sutartį. Tai didelis baltijiečių išeivijos laimėjimas, prie kurio nemažai prisidėjo ir Amerikos Baltų Laisvės lyga.

Priimtoji rezoliucija:

1) patvirtina JAV nusistatymą nepripažinti Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacijos, kuri buvo minėtos nacių ir sovietų nepuolimo

sutarties pasekmė. Per 60 metų, praėjusių po šios sutarties pasirašymo abi JAV valdžiosios partijos juridškai nepripažino šių valstybių sovietinės okupacijos;

2) skatina Rusiją, vadovaujantį demokratine dvasia, atsisakyti šios nacių-sovietų nepuolimo sutarties ir slaptyjų pridėtinių protokolų, kaip neteisėtų;

3) sveikina Jungtinių Amerikos Valstijų ir Lietuvos, Latvijos bei Estijos ne-

seniai pasirašytą chartiją, kuri patvirtino stiprius ryšius tarp šių tautų ir JAV;

4) siūlo, kad Prezidentas ir Valstybės sekretorė siektų įtikinti Rusiją, jog nacių ir sovietų nepuolimo sutartis turi būti laikoma neteisėta, niekine ir negaliojančia.

Šią rezoliuciją pasiūlė *Baltic Caucus* kopirmininkai – John Shimkus (respublikonų partijos atstovas iš Illinois) ir Dennis Kucinich (demokratų atstovas iš Ohio).

Paraginkite savo valstijų atstovus Kongrese prisijungti prie *Baltic Caucus*, kreipiantis į vieną iš kopirmininkų. Kuo daugiau rėmėjų turėsime Kongrese, tuo lengviau bus galima apginti Baltijos vals-

tybių interesus. Ačiū visiems, prisidėjusiems prie šios rezoliucijos priėmimo.

Algis Raulinaitis
Amerikos Baltų Laisvės
lygos vicepirmininkas

Išeivija ir Lietuva

KNYGOS – PASVALIO JUBILIEJUI

Dr. Mykolas Jasėnas

1997 metų rudenį Pasvalys atšventė garbingą jo įkūrimo 500 metų jubiliejų. Ta proga buvo išleistos keturios įdomios knygos apie Pasvalio kraštą ir jo gyventojus, išryškinančios šio krašto vaidmenį Lietuvos atgimimo istorijoje.

Viena iš šių knygų – "Užaugau Pasvaly" (Vilnius, leidykla "Danielius", 1997) išleista Vilniaus pasvaliečių bendrijos dėka. Po trijų įvadininių straipsnių, nušviečiančių Pasvalio krašto savitumą, tautosakos ypatybes ir miesto urbanistinę raidą, ši didžiulė – 652 puslapių knyga talpina apybraižas apie visas Pasvalio rajono parapijas: Pasvalio, Saločių, Kyburių, Vaškų, Skrebotiško, Grūžių, Joni-

kėlio, Pušaloto, Pumpėnų, Kriklinių, Daujėnų, Krinčino ir Gulbinėnų. Knygoje apžvelgiami svarbiausi praeities įvykiai ir paminimi žymiausi žmonės, kilę iš tų parapijų ar ten dirbę. Knygos priešlapyje atspausdintas Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės žemėlapis, parengtas Mikalojaus Kristupo Radvilos Našlaitėlio (Amsterdamas, 1613 m.).

Kita knyga pavadinta "Mes esam šiaurės krašto". Tai pasvaliečių literatūros almanachas, skiriamas Pasvalio miesto įkūrimo 500-mečiui. Knygą parengė ir redagavo Vladas Bražiūnas. Šioje knygoje pateikiamos daugiau

kaip trisdešimties iš Pasvalio krašto kilusių, ten gyvenusių ar kitaip su juo susijusių rašytojų kūrybos ištraukos. Tarp jų matome ir tokius žymius rašytojus bei poetus kaip Antanas Viėnažindys, Gabrielė Petkevičaitė-Bitė, Julijonas Lindė-Dobilas ir Bernardas Brazdžionis. Knyga gražiai iliustruota Pasvalio fotografo Vido Dulkės menėmis nuotraukomis.

Trečioji knyga, skirta Pasvalio 500 metų jubiliejui, yra "Nepriklausomybės kovos Pasvalio krašte 1918-1919 metais". Šioje knygoje, šalia visos stropiai surinktos memuarinės literatūros, pirmą kartą panaudoti istorijos

(Nukelta į 9 p.)

JAV LB Kultūros tarybos
SPAUDOS VAJUSSumažintas metinis prenumeratos mokestis
naujiems skaitytojams:

DIRVA.....\$25.00 (vietoj \$35)
P.O. Box 19191
Cleveland, OH 44119-0191

DRAUGAS.....\$60.00 (vietoje \$95)
4545 W 63rd Str.
Chicago, IL 60629

DARBININKAS.....\$20.00 (vietoje \$35)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

LIETUVIŲ BALSAS.....\$20.00 (vietoje \$30)
2624 W. 71st. Street,
Chicago, IL 60629

EGLUTĖ.....\$10.00 (vietoje \$15)
13648 Kickapoo Trail
Lockport, IL 60441

PASVALIO LIETUVIS.....\$10.00 (vietoje \$20)
6428 Ridge Rd.,
Clarendon Hills, IL 60514

BRIDGES.....\$15.00 (vietoje \$18)
LAC, Inc. Treasurer
1927 W. Boulevard
Racine, WI. 53403

LITUANUS.....\$8.00 (vietoj \$10)
6621 S. Troy Str.
Chicago, IL 60629

Lietuviškas leidinys – puiki dovana bet kuria progal

PREZIDENTO NAKTIS

Vladas Vijeikis

Mano draugas Florijonas anądien ir sako:

– Ar prisimeni, kaip tau pasakojau apie Prezidento dieną?

– Lyg ir paliko vienas kitas žodis mano smegenų kompiuteryje. Tiek ten žinių kasdien kemšama, kad nebeišlaiko. Na tai kas?

– Taigi, sakiau tau apie savo pažįstamo (tą jis visada prideda) Prezidento dieną. O dabar papasakosiu apie jo naktį. Tur būt žinai, kad po dienos ateina naktis. Vakarais. Husarų orkestras užgroja naują melodiją:

*Užmigo žemė, miega dangus,
Užmik ir tu,
vadove, brangus.*

Prezidentas nusiziovauja. Tuoju atskuba kapitonas ir numauna kelnes. Išneša, kad suglaistytų rytojaus dienas. Mat reikės susitikti su prancūzų ambasadorium, o tie prancūzai – pasižymėję dabitos. Gali iškilti protokolo ir etiketo pažeidimai. Pateikiama gražiai išsiuvinėti naktiniai marškiniai su obalsiu: "Visiems – lygybė, moterims – galybė!". Tai – Moterų partijos dovana.

Suskamba telefonas. Mieguistas prezidentas labai mieguistai sako: "Helololo". Kitame gale – Brazauskas. Mat jis, grįžęs iš Afrikos ir nesumedžiojęs dramblio, nežino, ką toliau daryti. Jis ilgai aiškina, kurie jo draugai komunistai labai tikti į ministerius. Prezidentas užmiega ir telefonas iškrinta iš rankos. O

ten dar girdėti: "Paulauskas, geras vyras, tikti į ministerius pirmininkus". Prezidentas jau kietai miega.

Bet kur tau! Pasigirsta barbenimas į langą. Pasirodo patarėjas – pats slapčiausias iš slapčiausių. Įlipa per langą.

– Jūsų celencija, vakar užmiršau. Rytoj susitinkate su popiežium. Ar mokate "Tikiu į Dievą Tėvą", dešimt Dievo įsakymų? O kaip apie rožančių? Štai abrozdelis. Užsikabinkite ant kaklo. "Tėve mūsų" kalbėkit lietuviškai, popiežius supranta. Jis – gal net lietuvis.

Prezidentas silpnom kojom nusvirduliuoja į lovą. Vėl užmiega. Bet ar tikrai? Atsiveria durys ir lėkte įlekia generolas.

– Kelkis, kelkis, baisūs dalykai! Į prezidentūrą žygiuoja minios! Su lazdom, su dalgiais, moterys – su kočėlais. Eina lenkai, rusai, vokiečiai, kirgizai, totoriai, žydai. Nesuskaitoma daugybė! O jų priekyje – Paulauskas. Vienoje rankoje neša pjautuvą, kitoje – plaktuką. Tuoju apsupus prezidentūrą. Greičiau ant stogo!

Prezidentas žvilgtteri per langą. Tikrai, minių minios – aplink prezidentūrą. Gedimino kalnė plevėsuoja vėliava su didele raide P. Reiškia: "Paulauskas". Prezidentas greit atsiranda ant stogo, kur laukia helikopteris. Pakyla. Perskrenda Europą, Atlantą ir nutupia Amerikoje. Tiksliau – Lemonte, Pasaulio lietuvių centre. Čia ji sutinka delegaciją ir įteikia raštą. Išrinktas Pasaulio lietuvių prezidentu. Slaptasis patarėjas šnibžda į ausį: "Pasisekė. Geriau būti viso pasaulio prezidentu, negu tik Lietuvos." Prezidentas šypsosi ir spaudžia jam ištiestas rankas. Bet staiga išgirsta žmonos balsą: "Ko čia žnaibai mane?". Taigi, tai buvo tik sapnas.

Prezidentas apsiverčia ant kito šono ir laukia, kada

gaidys užgiedos. Tas gaidys yra valstybės tarnautojas ir vaikšto po prezidentūros kiemą. Jis labai ištikimas. Nepriklauso jokiai partijai, neima kyšių ir net vištelės nedaro jam jokios įtakos. Keletui dienų gaidelis buvo pas daktarą – sveikatą patikrinti. Jį pavadavo generolas. Ir taip puikiai atliko savo pareigą, kad prezidentas visai nesu-

prato, kad tai ne tikras gaidys giedojo. Tačiau dabar pribijoma, kad generolas vietoje komandos "Pirmyn į prieką!" gali sušukti: "Ka-karikūūūūūūūūūū!".

Belaukdamas gaidžio, prisimena Stanevičiaus pasakėčią apie arkli ir lokį. Arklys sako:

*Štai rytas jau švinta
ir rasa nuo žolynų*

*kaip sidabras krinta.
Ir man jau reikės keltis,
ir prie darbo stoti,
ir vėl mėslus, kaip vakar,
per dieną vežioti.*

Ir tada pasigirsta husarų orkestro švelnūs garsai:
*Kelkis, kelkis mūsų vadove.
Pradėk rūpintis
tautos gerove.*
Dabar jau tikrai reikia keltis...

KNYGOS - PASVALIO JUBILIEJUI

(Atkelta iš 8 p.)

šaltiniai, saugomi Lietuvos Centriniam Valstybės archyve.

Ketvirtoji Pasvalio jubiliejiniais metais išleista knyga yra "Pasvaliečiai – knygų autoriai (bibliografinis sąvadas)". Ši knyga išleista Pasvalio Mariaus Katiliškio Viešosios bibliotekos ir Vilniaus pasvaliečių bendrijos pastangomis. Leidinyje pateikiamos trumpos 226 asmenų biogra-

fijos ir duomenys apie jų parašytas arba iliustruotas knygas bei vertimus. Šiame leidinyje nurodomos tiek lietuvių kalba, tiek kitomis kalbomis išleistos knygos. Leidinio rengėjos prašo visus, ką nors žinančius apie pamirštus įtraukti į šį sąvadą pasvaliečius atsiliepti ir parašyti Danguolei Abazoriuvienei: M. Katiliškio viešoji biblioteka, Vytauto Didžiojo a. 6/1, 5250

Pasvalys, Lithuania.

Kadangi aš dažnokai susirašinėju su Lietuvos pasvaliečiais ir D. Abazoriuviene, Amerikos pasvaliečiai, turintys klausimų apie Pasvalį, galėtų rašyti ir man. Aš jau pora kartų (1993 ir 1997 metais) buvau nuvažiavęs į Pasvalį ir ketinu jį vėl aplankyti ateinančią vasarą. Mano adresas: 1323 Cove Place, Tavares, FL 32778-2953.

DAILININKĖ M.B. STANKŪNIENĖ PAGERBTA LIETUVOJE

Edvardas Šulaitis

Praėjusią vasarą čikagietė dailininkė M. B. Stankūnienė buvo nuvykusi į Lietuvą. Ten ji buvo pagerbta, susilaukė reikiamo dėmesio ir įvertinimo. Jai buvo įteiktas Vilkaviškio rajono Garbės pilietės pažymėjimas, kurį perdavė pats rajono meras Juozas Mačys. Dailininkės gyvenimas ir kūryba plačiai aprašyta Vilkaviškio krašto laikraštyje "Santaka". Šio laikraščio liepos 28 d. numerio pirmame puslapyje išspausdinta nuotrauka, kurioje dailininkė M. B. Stankūnienė kartu su Vilkaviškio rajono meru Juozu Mačiu ir vicemeru Juozu Šuliausku. Čia taip pat rašoma, kad pernai, kuomet buvo minimos Vilkaviškio herbo 300-osios metinės, dailininkei buvo suteiktas rajono Garbės pilietės vardas, tačiau apie tai liudijantis pažymėji-

mas įteiktas tik šiemet, kuomet pati M. B. Stankūnienė lankėsi tėvynėje.

"Sakoma, jog dovanų karalius – miręs. Bet karalienė – tikrai gyva. Ir mes, vilkaviškiai, ją turime. Tai Čikagoje gyvenanti kraštiečių dailininkė Magdalena Birutė Stankūnienė. Reikia tik pamatyti, kokių savo šeimos relikvijų ir kitų daiktų ji padovanojo Vilkaviškio krašto muziejui. Čia, o taip pat Viešjoje bibliotekoje gėrimės ir jos paveikslais. Dovanų karalienė ją vadina ir Vilnius, ir Kaunas, ir žemaičiai, ir kaimynai marijampoliečiai. Įvairiems muziejams ir kitoms kultūros įstaigoms Lietuvoje ji padovanojo per 300 savo paveikslų."

Šios rašinio autorė Birutė Pavloviene toliau rašo apie būsimo dailininkės atėjimą į pasaulį 1925-aisiais Trijų karalių dieną tuometinio Šunskų valsčiaus Oželių kaimė. Pasakojama apie jos vaikystę ir apie Lietuvoje patirtas skriaudas: tėvo nušovimą per 1941 m. trėmimus,

lagerius, kur dešimtmetį praleido jos motina, sūnelio mirtį Vokietijoje.

Skaitytojai supažindinami su dailininkės pirmaisiais darbais išėivijoje, jos parodomis, pomėgiu keliauti. Lankydamosi Izraelyje kartu su vyru Jonu (dabar jau mirusiu), ji susižavėjo idėja dovanoti Lietuvai šeimos relikvijas ir kitas dvasines vertybes. Jos labiausia gali suvienyti išblaškytą tautą.

Dabar dailininkė keliauja jau tik vien Lietuvon. Šiemet ten nusivežė ir savo seserį Salomėją. Dailininkės išvykos, bendravimas su žmonėmis savotiškai "pakrauna". "Po to vėl dirbu, piešiu, kuriu ir galvoju, kam visa tai padovanosiū", – kalba dail. M.B. Stankūnienė "Santaros" puslapiuose. Straipsnis iliustruotas trimis nuotraukomis. Vienoje iš jų dailininkę matome su vilkaviškėčiu Juozu Mykolaičiu, su kuriuo Magdalena mokėsi Oželių pradžios mokykloje ir su kuriuo ji dabar prisiminė 1941 m. birželio tragediją.

Prie spaudos stalo ALTS 24-ajame seime Čikagoje. Iš kairės: Edvardas Šulaitis, Juozas Žygas ir Zuzana Juškevičienė.

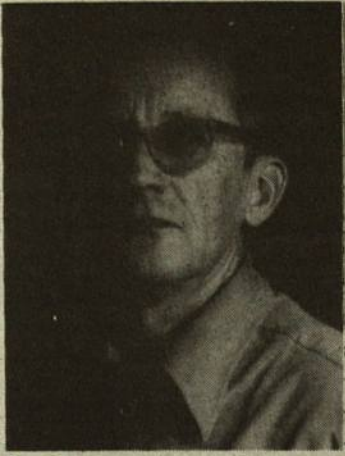
Spalio 17 d. Avon, CT po sunkios ligos mirė

A.†A. PIJUS JAUNUTIS NASVYTIS

Netekome tauraus lietuvių, visą savo gyvenimą pašventusio tarnavimui tėvynei, "Dirvos" rėmėjo ir bendradarbio. Telioka jo šviesus atminimas visų jį pažinojusių širdyse. Mūsų gili užuojauta – jo artimiesiems.

*"Vilties" draugijos valdyba
"Dirvos" redakcija*

ĮVAIRENYBĖS

Gerardas Juškėnas

ATSUKSIME LAIKRODŽIUS

Ateina laikas atsukti laikrodžius vieną valandą atgal (kiekvienoje JAV laiko juostoje). Spalio 25 d. 2:00 val. ryto grįžtame atgal į standartinį laiką ("Standard Time"). Patartina atsukti laikrodžius vieną valandą atgal dar šeštadienį, spalio 24 d., prieš einant gulti.

Standartinis laikas truks iki 1999 m. balandžio 4 d.

Tada vėl pasuksime laikrodžius vieną valandą pirmyn, pradėdami Dienos šviesos taupymo laiką ("Daylight Saving Time").

Ta pačia proga primename ugniagesių patarimą: pakeiskite baterijas savo namų priešgaisrinės signalizacijos saugikliuose ("Smoke Detectors").

Ger. J.

KVIEČIAME APLANKYTI

• Spalio 23-25 ir 29-31 d., 5:30 - 9:00 v.v. – Halloween vakarai zoologijos sode (Boo at the Zoo). 3900 Wildlife Way. Tel. 216/661-6500, ext. 290.

• Spalio 24 d., 10 v.r. – iškyla į naująsias Metroparkų rezervatą (Ohio & Erie Canal Tour). Registruotis tel. 216/341-3142.

• Spalio 24 d., 10 v.r. - 1 v.p.p. – Rudens spalvų iškyla (Woodland of Bedford). Bedford

Reserv. Tinkers Creek Gorge Scenic Overlook. Dėvėti žygio batais. Tel. 216 341-3152.

• Spalio 24 d., 1-3:30 v.p.p. – Rudens spalvų iškyla, 5 mylių žygis į Squire's Castle (apie kurią jau esame rašę "Dirvoje") North Chagrin Nature Center, iš Rt. 91, Mayfield Vlg. Tel. 440/473-3370.

• Spalio 25 d., 9-11 v.r. – Iškyla ir pusryčiai parke, Bedford Reserv. Egbert Picnic Area. Registruotis tel. 216/341-3152.

• Spalio 28 d., 5:30-7:30 v.v. – Moterų klubo nemonkama viešnagė Women's City Club Open House Mirror Room, University Club, 3813 Euclid Ave. Tel. 216/881-1101.

• Spalio 28 d., 8:00 v.v. – nemokamas orkestro koncertas. Cleve Institute of Music Orchestra with Carl Topilow. 11021 East Blvd. Tel. 216/795-3125. Ger. J.

ŠEŠIASDEŠIMT VEDYBINIO GYVENIMO METŲ

Albert ir Frances Spokas (Albertas Špokas ir Pranė Zinkevičiūtė-Špokienė) šiemet, spalio 31 d. švenčia savo vedybinio gyvenimo 60-ąją sukaktį. Abu jie – vienamečiai, sulaukę 85-erių metų amžiaus. Jie užaugino sūnų ir dukrą. Sūnus Dan Spokas su žmona Sherry gyvena Cincinnati, OH ir užaugino tris vaikus: Joel, Nicki ir Eric. Dukra Lynda ištėkėjo už Ken Krstolic ir užaugino du vaikus – Jennifer ir Kyle. Lynda su vyru gyvena Mentor, OH. Visi penki vaikaičiai – jau

suaugę.

Albertas ir Pranė Špokai 51 metus išgyveno Euclid, OH. Tačiau pernai, rugsėjyje įvyko nelaimė: sudegė jų namas. Dabar jie gyvena daugiabučiame name. Jų adresas: 4 Gateway Drive, Cleveland, OH. Vaikai ir vaikaičiai linki jiems geros sveikatos ir dar ilgų bendro gyvenimo metų.

Mieli tėveliai, jūsų meilė vienas kitam tapo pačiu gražiausiu pavyzdžiu mums. Sveikiname Jus šios nuostabios sukakties proga.

Linda Krstolic

Mūsų parapijose

PARAPIJOS TARYBA

Spalio 24-25 d. savaitgalį Šv. Jurgio parapija rinks 5 naujus narius į parapijos tarybą. Dviejų metų kadencija prasidės 1999 m. sausio 1 d. Savo kadenciją gruodžio 31 d. baigia šie parapijos tarybos nariai: Antanas Bacevičius, Virginija Rubinski, Larry Stochl, Kęstutis Tamošiūnas ir Liucija Tamošiūnienė. Iki 1999 m. gruodžio 31 d. liks šie tarybos nariai: Petras Bacevičius, Steven Juodvalkis, Steven Kristoff, Algirdas Matulionis ir Walter Salaiakas. Ger. J.

RUDENS FESTIVALIS

Atėjo gražus rudenėlis, o Šv. Jurgio parapijos taryba ir klebonas praneša apie parapijos kasmetinį rudens festivalį. Šiemet jis bus lapkričio 15 d., sekmadienį, pradedant po Sumos ir baigiant apie 3:00 v.p.p. Vėl visi bus vaišinami skaniais valgiais ir gavinančiais gėrimais, maloniai praleis laiką su bičiuliais. Suaugusiems bus lošimai ir loterija, o vaikams – žaidimai.

Šiemet vėl skiriama 2 tūkst. dolerių laimėjimams. Laimėjusių bilietų platintojams teks 10% nuo laimėtos

sumos. Loterijos bilietai išsiuntinėti visiems parapijiečiams ir bičiuliams. Auka už vieną bilietą – 1 doleris. Už 12 bilietų knygelė – 10 dolerių. Norinčius gauti daugiau bilietų, prašome skambinti į kleboniją: (216) 431-5794.

Šiemet laukiama šaltesnės ir drėgnesnės žiemos. O tai nepaprastai padidins parapijos išlaidas. Rudens festivalio pajamomis teks jas padengti. Ger. J.

MĖNESIO SAVANORĖ

Šv. Jurgio parapijos veikloje daug padeda savanoriai

talkininkai. Viena iš tokių yra spalio mėnesio savanorė. Diecezijai švenčiant 150m. sukaktį, visos parapijos buvo pakviestos pagaminti vėliavas jubiliejinei procesijai. Šio mėnesio savanorė suplanavo ir pagamino tokią vėliavą Šv. Jurgio parapijai. Jos meninius sugebėjimus taip pat matėme, kai šventėme parapijos atžalyno Pirmąją Komuniją su jos sukurtais vėliavomis. Šio mėnesio savanorė pastoviai skaito sekmadienio skaitinius per lietuviškas Mišias. Ji dažnai padeda virtuvėje prieš pobūvius arba Šalpos centre, skirstant vargšams maistą.

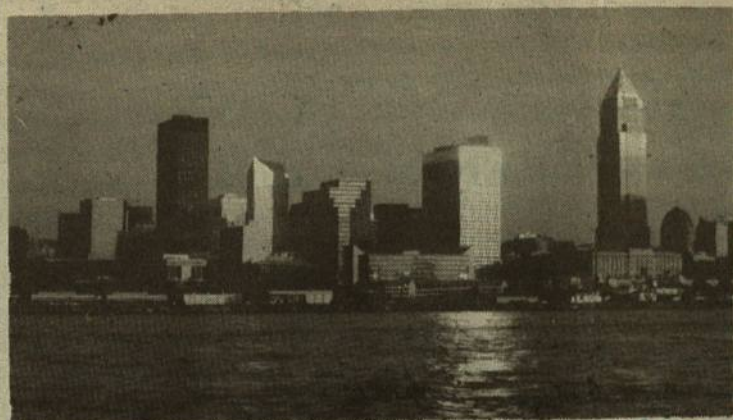
Jurginė didžiuojasi, teikdama spalio mėnesio savanorės žymenį Julijai Živilei Vaitkieni. Ger. J.

LIETUVIŲ DIENOS

Lapkričio 7 d. Hamiltono "Aukuro" teatro spektaklis "Šiapus uždangos". Bilietai platinami sekmadieniais Dievo Motinos parapijos svetainėje. Lapkričio 8 d. – lietuvių dailės grupinė paroda ir naujos knygos "Būties fragmentai" sutiktuvės bei Arvydo Reneckio filmas "Marius Katiliškis". Dalyvaus autoriai: A. Kezys ir A. Reneckis.

Pusryčiai G. Voinovich garbei – rinkimų kampanijoje "Voinovich – į Senatą!". Iš kairės: Ohio gubernatorius G. Voinovich, buvęs Euclid, OH meras Lynch, dabartinis Euclid, OH meras Oyaski, Janet Voinovich ir dr. V. Stankus – komiteto "Lietuviai – už Voinovich ir B. Taft" koordinatorius. A. Stungienės nuotr.

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

- SPALIO 24 d. 6:30 v. v. – "Exultate" choro rudens pokylis Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje.
- LAPKRIČIO 6 d., 7:00 v.v. Dievo Motinos parapijos svetainėje – Kauno Vytauto Didžiojo universiteto prof., humanitarinių mokslų dr. Tomo Sodeikos paskaita "Lietuvos katalikai ant XXI amžiaus slenksčio". Rengia "Ateities" klubas.
- LAPKRIČIO 7 - 8 d. – "Lietuvių dienos" Rengia LB Cleveland, OH apylinkė. Hamilton "Aukuras" Dievo Motinos parapijos salėje parodys V.Alanto 3 veiksmų komediją "Šiapus uždangos".
- Sekmadienį po mišių – A. Kezio foto darbų paroda.
- LAPKRIČIO 15 d. – nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos rudens šventė.
- LAPKRIČIO 15 d., sekmadienį, 4 v.p.p. Dievo Motinos parapijos kavinėje – Vacio Kavaliūno novelių knygos "Šauksmas" pristatymas. Rengia "Korp! Giedra".
- LAPKRIČIO 21 d. – Lietuvos kariuomenės atkūrimo 80-mečio minėjimas Lietuvių namuose. Rengia Klyvlendo ramovėnai.
- LAPKRIČIO 28 d., 7 v.v. – JAV LB Kultūros premijų šventė. Rengėjai – JAV LB

Klyvlendo apylinkė.

• GRUODŽIO 12 d. nuo 9:00 v.r. iki 5:00 v. v. – adventinis susikaupimas – rekolekcijos Dievo Motinos parapijos svetainėje. Praves kun. Rimas Gudelis. Rengia "Ateities" klubas.

• GRUODŽIO 19-20 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinių pardavimas.

• GRUODŽIO 24 d. 9:30 – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.

• GRUODŽIO 31 d. – Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių namuose.

1999 metai

• GEGUŽES 1-2 dienomis – Šiaurės Amerikos Lietuvių jaunųjų metinės "Krepšinio žaidynės Klyvlende, (Cleveland, Ohio). Rengia Klyvlendo LSK "Žaibas".

Pastabos: Atkreipkite dėmesį, kad pakeistas prof. Tomo Sodeikos paskaitos laikas. Primename, kad pranešimus į naują "Dirvos" numerį reikia pateikti redakcijai ne vėliau, kaip ketvirtadienį, 10 val. ryto.

MOKYKLAI REIKIA BIBLIOTEKININKO

Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla ieško padėjėjo bibliotekos vadovui, kuris galėtų kiekvieną šeštadienį mokslo metu talkinti bibliotekoje, kataloguojant knygas ir atliekant kitus darbus.

Prašome kreiptis į Danutę Tuljak, 481-4932 arba Kęstutį Civinską, 838-0652.

TAUTYBIŲ ŠVENTĖ

Ji įvyks spalio 25 d., sekmadienį, 3:00 val. popiet "Palace" teatre. Šis tradicinis tautybių pasirodymas rengiamas "Cleveland International Service" centrui paremti. Bilietus po \$10.00 galima užsisakyti tel: 1-800-492-6048. Centrai vadovauja mums gerai žinomas ir lietuviškame gyvenime veiklus Algis Rukšėnas.

"TAUPA" skelbia naujų narių vajų!

Spalio 22 dieną, ketvirtadienį, Lietuvių klube, nuo 6 iki 10 v. vakaro "TAUPOS" nariai ir visi tie, kurie tą vakarą taps jos nariais, kviečiami dalyvauti

"Viščiuko sparnelių" vakarienėje

"TAUPA" kviečia visus savo narius spalio 22 d. vakare atvykti į Lietuvių klubą ir atsivesti po naują narį.

"TAUPOS" administracija

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service
481-5397
New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!
OPEN
Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm
866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119
Paul Stefanac

EUROPA TRAVEL 692-1700
LOWEST AIR FARES
available worldwide
**EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE**
passports • visas • prepaid tickets
SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS
"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga
William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt
Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770
Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION
TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119
DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.
penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.
šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.
sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.
Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

Born To Travel
26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028
LIETUVA – 1998
Skrydžiai į Vilnių – geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".
Rita Staškutė-Zvirblienė

MATAS & ASSOCIATES
RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser
17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530
2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530
ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

DIRVA

Voinovich

for U.S. Senate

**Vote November 3rd
for George V. Voinovich
*Experience We Can Trust***

George Voinovich supported the freedom and independence of Lithuania. He actively supports the development of a free trade market economy and international trade with Lithuania.

Governor Voinovich supports and recognizes the vital importance of private parochial schools. The State of Ohio leads the country in terms of state support for our private schools.

Governor Voinovich has been a leading advocate in promoting international trade between Ohio and Eastern and Central European countries.

Governor Voinovich is committed to the needs of our senior citizens. His priority as a United States Senator will be to protect Social Security and Medicare for Ohio's families, seniors and future generations.

HE IS ONE OF US!

**"You show me someone who is proud of their ethnic heritage,
and I'll show you a great American"**